

Vuosikertomus 2021

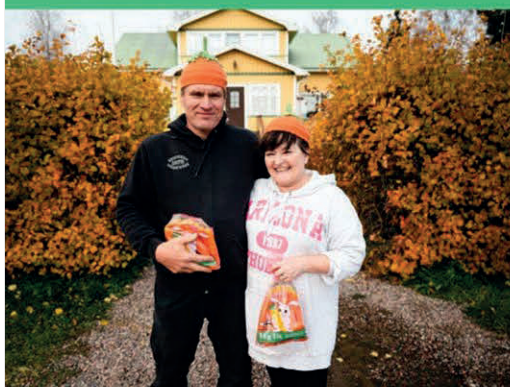
 HÄMEENMAA

PS4.

HÄMEENMAA

SISÄLTÖ

Konsernin tunnusluvut	4
Hallituksen toimintakertomus 2021	5
Tilinpäätös 31.12.2021	12
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	19
Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä	36
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	36
Tilintarkastuskertomus	37
Hallinto	40
Hallintoelimet	41

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

2016–2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liikevaihto milj. euroa	890,4	916,7	947,3	985,1	978,8	1 054,1
Liikelylijäämä milj. euroa	31,0	32,8	35,2	32,8	33,6	37,4
%:a liikevaihdosta	3,5	3,6	3,7	3,3	3,4	3,5
*Ylijäämä ennen satunnaisia eriä milj. euroa	27,8	30,7	33,4	34,0	35,4	38,1
%:a liikevaihdosta	3,1	3,3	3,5	3,5	3,6	3,6
Oman pääoman tuotto-%	8,1	8,4	8,7	7,9	7,5	7,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	8,7	9,2	9,6	9,1	8,3	8,3
Omavaraisuusaste, %	60,5	63,2	69,2	70,6	73,6	73,4
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen milj. euroa	40,4	51,1	41,6	62,1	62,4	92,3
%:a liikevaihdosta	4,5	5,6	4,4	6,3	6,4	8,8
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 027	2 072	2 061	2 122	2 072	2 230

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto-% =
$$\frac{\text{*tulos ennen satunnaisia eriä + arvonalentumiset sijoituksista - tilikauden verot} \cdot 100}{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus (keskim.)}}$$

Sij. pääoman tuotto-% =
$$\frac{\text{*tulos ennen satunnaisia eriä + korko ja muut rahoituskulut + arvonalent. sijoituksista} \cdot 100}{\text{taseen loppusumma - korottomat velat - pakolliset varaukset (keskim.)}}$$

(pääomalaina on sisällytetty sijoitettuun pääomaan)

Omavaraisuusaste, % =
$$\frac{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}}$$

*vuodesta 2016 alkaen käytetty 'tulos ennen veroja'

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuusinvestoinneista suoritettu määrä

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana = kokoaikaisia työntekijöitä tilikauden kokonaistyöntuntien perusteella

Toimintaympäristön kehitys

Maailmankauppa on elpynyt Covid-19-pandemiasta ja Suomen talous on jatkanut kasvuaan vuonna 2021. Maailmantalouden parantumisen ja yleisten elvytystoimien johdosta vienti sekä tuonti ovat kasvaneet. Kasvu on ollut kuitenkin kaksijakoista. Suomessa mm. vähittäiskaupan toimiala on kokonaisuutena hyötynyt pandemiasta, ja teollisuuden vienti on kasvanut edellisvuodesta. Rajoitukset ovat kuitenkin vaikuttaneet vahvasti osaan toimialoista ja esimerkiksi majoitus- ja ravitsemistoimiala on ollut niiden johdosta edelleen merkittävässä vaikeudessa. Suomen vientitalous selvisi koko korona-ajan suhteellisen vähin vaurioin. Vähittäiskauppaa auttoi kulutustottumusten muutos pandemia-aikana, merkittävimpänä kulutuksen siirtyminen koteihin. Kun palveluja ei ole päässyt käyttämään normaaliin tapaan, eikä ulkomaanmatkailu ole ollut mahdollista, varat ovat ohjautuneet osin säästämiseen, käyttötavaroiden ostamiseen sekä kohdin ehostamiseen. Vuoden 2021 kasvun (BKT) arvioidaan olevan noin 3,4 prosentin tasolla ja vuoden 2022 noin 3,0 prosentissa.

Suomessa vähittäiskaupan myynnin kasvu pysähtyi vuonna 2021 kolmannella neljänneksellä, mutta myynnin määrä oli silti selvästi vuoden takaista suurempi. Kuluttajien hyvä luottamus omaan talouteen sekä korkea säästämisaste luovat positiivisia edellytyksiä yksityisen kulutuksen kasvuille. Työvoimapula on kuitenkin kasvanut ja työvoiman saatavuus saattaa asettaa esteitä kasvuille. Erityisesti matkailu- ja ravitsemisala on kärsinyt pahasti pandemiassa, ja työntekijöitä on haikutunut muille aloille.

EKP:n neuvoston rahapolitiikan päätavoite on hintavakauden ylläpitäminen. Neuvoston mukaan hintavakauden ylläpitäminen onnistuu parhaiten, kun tavoitteena on 2 prosentin inflaatiovauhti keskipitkällä aikavälillä. Kysynnän nousu ja muut tekijät ovat jo nostaneet öljyn, energian ja raaka-aineiden hintoja. Lisäksi työvoiman niukkuus ja kuluttajahintojen nousu saattavat kasvattaa palkkakustannuksia. Tämä saattaa ruokkia inflaatiota sekä hidastaa kasvua. Vuoden 2021 keskimääräinen

inflaatio oli 2,2 prosenttia ja vuoden 2022 inflaation ennustetaan olevan noin 2,6 prosenttia.

S-ryhmä

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti vuonna 2021 oli 12 328,5 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 5,9 prosenttia.

S-ryhmällä oli joulukuun lopussa 1 909 toimipaikkaa, kun niitä oli 1 849 edellisen vuoden vastavana ajankohtana.

Alueosuuskauppojen lukumäärä oli vuoden 2021 lopussa 19 ja paikallisosuuskauppojen kuusi.

S-ryhmän bonusjärjestelmään kuuluvien asiakasomistajien kokonaisjäsenmäärä oli vuoden lopussa 2 471 637, jossa oli kasvua 77 341 asiakasomistajaa. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 379 miljoonaa euroa.

S-ryhmän investoinnit kasvoivat 22,4 % edellisvuoteen verrattuna ollen 786 miljoonaa euroa (edellisvuonna 642 miljoonaa euroa).

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 302 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 199 miljoonaa euroa (kasvua 103 miljoonaa euroa). Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 314 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 235 miljoonaa euroa (kasvua 79 miljoonaa euroa). SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 12 miljoonaa euroa tappiollinen, kun se edellisenä vuonna oli 36 miljoonaa euroa tappiollinen (parannusta 24 miljoonaa euroa).

S-Pankin vuosi 2021

Vuonna 2021 S-Pankin kokonaistuotot olivat yhteensä 187,0 miljoonaa euroa (173,9) ja liikevoitto 24,8 miljoonaa euroa (21,0).

Talletuskanta oli vuoden lopussa 7,6 miljardia euroa (6,9) ja luottokanta 6,1 miljardia euroa (5,4). Vertailukelpoiset hallinnoitavat varat olivat

7,7 miljardia euroa (6,5). Vuoden viimeisellä neljänneksellä S-Pankin ja LähiTapiolan välinen rahastoysteistyö päättyi. Vertailukelpoinen hallinnoitavien varojen määrä ilman LT-rahastoja oli 6 496,5 miljoonaa euroa vuoden 2020 lopussa.

Vuoden 2021 lopussa S-Pankilla oli 3,1 miljoonaa asiakasta. Heillä oli käytössään noin 2,6 miljoonaa kansainvälistä maksukorttia. Verkkopankin ja S-mobiiliin käytön mahdollistavat pankkitunnukset oli vuoden loppuun mennessä ottanut käyttöönsä 2,2 miljoonaa asiakasta.

S-Pankin taustalla on vahva osuustoiminnallinen arvomaailma ja keväällä suomalaiset arvioivat S-Pankin Suomen vastuullisimmaksi pankiksi jo 9. kerran peräkkäin Euroopan laajimmassa vastuullisuustutkimuksessa.

S-Pankin omistavat SOK ja S-ryhmään kuuluvat alueosuuskaupat.

100-prosenttisesti uusiutuvaa sähköä ja lisää tuulivoimaa

S-ryhmän sähkönhankinnasta vastaa S-Voima Oy. S-Voima Oy hankkii S-ryhmälle sähköä markkinoilta sekä omistaa Gigawatti Oy:n, joka tuottaa sähköä tuulesta alueosuuskaupoille.

Osuuskauppa Hämeenmaa omistaa S-Voima Oy:stä 7,3 %. Vuoden 2021 aikana S-Voima Oy:n oma tuuli- ja aurinkovoimantuotanto kattoi n. 40 % S-ryhmän sähkönkulutuksesta, Simo Sarvisuon tuulipuiston rakennustyöt edistyivät tilikauden aikana ja kaikki 27 voimalaa saatiin pystytettyä. Puisto valmistuu kokonaisuudessaan alkuvuoden 2022 aikana. Sarvisuon puiston valmistuttua Osuuskauppa Hämeenmaan käyttämästä sähköstä n. 75 % katetaan omalla tuulivoimalla. Vuonna 2021 S-ryhmän käyttämä sähkö oli 100-prosenttisesti uusiutuvaa.

Osuuskauppa Hämeenmaa -konserni Bonuksia maksettiin 31,6 M€

Osuuskauppa Hämeenmaalla oli vuodenvaihteessa 168 220 asiakasomistajaa. Uusia asiakasomistajia liittyi vuoden 2021 aikana 1 878. Asiakasomistajatalouksia alueemme kotitalouksista oli n. 84,1 % (ed.v. 83,8 %). Asiakasomistajat keräsivät vuoden 2021 aikana Bonusta 31,6 M€

(ed.v. 29,7 M€). Tämän lisäksi asiakasomistajat saivat 0,7 M€ (ed.v. 0,6 M€) maksutapaetua maksaessaan S-Pankin korteilla.

Liikevaihto hyvällä kasvulla

Osuuskauppa Hämeenmaa -konsernin liikevaihto vuonna 2021 oli 1 054,1 M€. Liikevaihto kasvoi vuoteen 2020 verrattuna 7,7 %. Liikevaihto kasvoi käyttötavarakauppaa lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla. Liikevaihto jakautui liiketoimintaryhmille siten, että markettoimialan liikevaihto oli 718,6 M€ (+3 % ed.v.), liikennemyymälä- ja polttonestetoimialan 141,7 M€ (+19 % ed.v.), käyttötavarakaupan 26,5 M€ (-4 % ed.v.), majoitus- ja ravitsemistoimialan 24,7 M€ (+11 % ed.v.) sekä autokaupan 132,9 M€ (+32 % ed.v.). Loppuosa liikevaihdosta (9,7 M€) koostuu Hämeenmaan Kiinteistöt Oy:n ulkoisilta vuokralaisilta saaduista vuokratuotoista. Käyttötavarakaupan liikevaihto sisältää tavaratalo- ja rautakaupan liikevaihdon.

Markettaupan myymäläauudistukset jatkuivat ja verkkokaupan verkostoa laajennettiin

Vuonna 2020 S-ryhmän päivittäistavarakaupan markkinaosuus laski 46,2 prosentista 46,0 prosenttiin. Hämeenmaan alueella markkinaosuus oli tätä korkeampi, mutta laski hieman.

Päivittäistavarakauppa ry:n mukaan Suomen päivittäistavarakauppa kasvoi viime vuonna 3 % vuoteen 2020 verrattuna. Päivittäistavaroiden myynti kasvoi eniten hypermarketeissa, kaikkiaan 4 %. Markettaupassa myyntiä siivitti korona sekä helteinen kesä.

Hämeenmaa-konsernin päivittäistavarakauppa kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3 %. Markkinaosuuden ennakoidaan pysyneen ennallaan. Päivittäistavarakauppaa harjoitettiin kolmen liike-merkin alla 7 Prismassa, 38 S-Marketissa ja 24 Sallengissa.

Myynti kasvoi eniten, 8 %, Prisma-ketjussa, verkkokaupan verkoston laajentamisen ja painottuminen Prisma-ketjuun siivitti myyntiä. Asiakkaiden ostokäyttäytyminen poikkeusaikana näkyi erityisesti ostokertojen harvenemisella ja keskiostoksen nousemisena. Ruuan verkkokauppa kasvoi alkuvuonna ennätysvauhtia, mutta voimakkaasta

kasvusta huolimatta osuus on edelleen kokonaisuudesta pieni.

Kokonaisuudessaan markettoimialan liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3 % sisältäen Prismojen käyttötavarakaupan. Prismojen käyttötavarakaupassa terävöitetty valikoimatyö ja myynnillisyyttä näkyivät niin ikään hyvänä kehityksenä. Erityisesti talviurheilu jatkoi kasvuaan. Toimialan liikevaihtoon nousi edellisen vuoden tasolta ollen tasoltaan erinomainen.

Markketkaupan strategian painopiste on hintakilpailukykyyn säilyttämisessä ja inspiroivan asiakaskokemuksen kehittämisessä. Investointeja on suunnattu yhä enemmän olemassa olevan verkoston uusimiseen ja kehittämiseen kaikissa kanavissa; sekä verkossa että kivijalassa.

Markettoimialan kehittämistoimenpiteet suunnattiin usealle paikkakunnalle. Uusi energiatehokas Prisma Syke avattiin Lahteen maaliskuussa. Uudet S-Marketit Jokioinen ja Jukola avattiin alkuvuodesta Kanta-Hämeeseen. S-Marketeista uudistettiin Nastola, Iittala, Orimattila, Lammi, Mascot ja Ankkuri. Saleista uudistettiin Kukkila, Artjärvi, Hollola, Hämeenkoski, Karavaani ja Ryttylä.

Koronapandemia haastoi liikennemyymäläkauppaa

Liikennemyymälä- ja polttonestekauppaa konserni harjoittaa ABC-merkin alla. Toimialalla oli vuoden lopussa 8 liikennemyymälää, 30 polttoaineenmyyntiautomaattia ja 14 autopesulaa.

Bensiinin ja dieselin volyymit nousivat koko valtakunnassa 3,3 %, ja samaan aikaan polttonesteiden hinnat nousivat keskimäärin 19 % vuoteen 2020 verrattuna.

ABC-polttonesteiden markkinaosuus Hämeenmaan toimialueella kasvoi hieman vuonna 2020. Markkinaosuuden ennakoidaan pysyvän edellisen vuoden tasolla vuonna 2021. Toimialan liikevaihtoon nousi edellisestä vuodesta ollen tasoltaan hyvä.

Koronapandemia on pienentänyt merkittävästi pääteiden liikennettä. Vuonna 2021 liikennemäärät kasvoivat +3,3 % edelliseen vuoteen verrattuna, mutta vuoden 2019 tasosta ollaan vielä

jäljessä -6,5 %. Tämä näkyi valtakunnallisesti liikennemyymälöiden ravintola- ja marketkaupassa. Myynti lisääntyi vuoden 2021 aikana +3,1 % edelliseen vuoteen verrattuna, mutta vuoden 2019 myynnistä oltiin vielä selkeästi jäljessä (-11,5 %).

Toimialan investoinnit suuntautuivat vuoden 2021 aikana sähköautojen latauspisteiden rakentamiseen ABC Heinolan ja ABC Forssan yhteyteen. Uusi polttonesteiden jakeluasema rakennettiin S-Market Jukolan yhteyteen.

Koronapandemia näkyi edelleen käyttötavarakaupan myynnissä

Konserni harjoittaa tavaratalokauppaa Lahden Sokos-tavaratalossa. Lisäksi Hämeenmaalla on neljä kauneuden erikoisliikettä, jotka toimivat Emotion-brändin alla: Emotion Goodman ja Emotion Tiiriö Hämeenlinnassa, Emotion Riihimäki sekä Emotion Forssa. Rautakauppaa konserni harjoittaa Hämeenmaan Rauta Oy:n Hämeenlinnassa sijaitsevassa kodin Terra -tavaratalossa.

Muoti- ja urheilukauppa ry:n mukaan vaatteiden myynti kasvoi Suomessa viime vuonna 8,7 %. Tavaratalo- ja marketkaupan vaatteiden myynti kasvoi valtakunnallisesti 8,9 %. Jalkineiden myynti kasvoi Suomessa yhteensä 8,6 %, mutta tavaratalo- ja marketkaupassa myynti kasvoi 11,2 %.

Koronapandemia kiihdytti kaupan siirtymistä verkkoon. Vuonna 2021 vaatteiden ja jalkineiden verkkokaupan kasvu hidastui 10,4 %:iin, kun se vuonna 2020 kasvoi 18,9 % (Muoti- ja urheilukauppa ry).

Päivittäistavarakauppa ry:n mukaan tavaratalo- ja hypermarketketjujen valtakunnallinen myynti kasvoi vuoden 2021 tammi-joulukuussa 5,8 % edelliseen vuoteen verrattuna (käyttötavarat).

Rauta- ja sisustuskaupan yhdistyksen Rasi ry:n mukaan rautakaupan valtakunnallinen myynti kasvoi viime vuonna 9,4 %. Rautakaupan vuoden 2021 myynnin kasvuluvut ovat edelleen poikkeuksellisen korkeat, johon on osaltaan vaikuttanut mm. puutavaran huomattavan korkeat hinnannousut.

Hämeenmaan käyttötavarakaupan myynti kasvoi Sokos Lahdessa mutta supistui Hämeenmaan Emotioneissa. Kodin Terra Hämeenlinnan myynti ei kehittynyt valtakunnallisen tason mukaisesti

myymälän remontista johtuen, vaan supistui edelliseen vuoteen verrattuna. Liikeliikijäämä oli positiivinen Emotion-ketjussa, mutta painui negatiiviseksi tavaratalo- ja rautakaupassa. Käyttötavara-kaupan vuoden 2021 investoinnit rajoittuivat korvausinvestointeihin, joista merkittävimpana Kodin Terra Hämeenlinnassa toteutettu tilasopeutus, jossa myymälän pinta-ala pieneni noin 1 500 m² ja Emotion Tiiriön täysuudistus Hämeenlinnassa.

Majoitus- ja ravitsemistoimialan haasteet jatkuivat

Matkailu- ja ravitsemistoimialan vaikeudet jatkuivat ja rajoitustoiminta vaikeutti jaksottain voimakkaasti toimintaa. Valtakunnallisesti S-ryhmän hotellien ja ravintoloiden liikevaihto laski 33 % vuonna 2021 vuoteen 2019 verraten. Hämeenmaan majoitus- ja ravitsemistoimialan liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 11 %, mutta oli kuitenkin 29 % vuotta 2019 pienempi.

Matkailu- ja ravintola-ala kamppaili varsinkin alkuvuoden koronaviruspandemian mukanaan tuomien haasteiden ja rajoitusten kanssa. Kesä oli onnistunut ja syyskin vilkas, kunnes rajoituksen palasivat uudestaan loppuvuodesta. Varsinkin kokouskauppa ja juomaravintolatoiminta on kärsinyt koronapandemiasta koko Suomessa.

Hämeenmaan majoitus- ja ravitsemistoimialan merkittävimmät investointikohteet olivat Sokos Hotel Lahden Seurahuoneen uusien Loft House -huoneiden käyttöönotto keväällä 2021 Sokos-tavaratalon kiinteistöön sekä Prisma Sykkeen ravintolamaailman avaaminen. Bar Kohde avattiin vuoden lopulla Lahden Amarillon yhteyteen. Hesburger-ravintoloissa mahdollistui itsepalvelukassojen käyttö. Vuoden 2021 keväällä suljettiin Hämeenlinnan Iloinen Kulkija.

Toimialan liikeliikijäämä kehittyi edellisestä vuodesta hieman parempaan, mutta ollen edelleen vahvasti tappiollinen.

Vuoden 2021 lopussa toimialalla oli 3 hotellia ravintoloihin ja muuta ravintolatoimintaa 16 eri liikepaikassa.

Autokaupan liiketoiminta laajeni fuusion myötä

Osuuskauppa Hämeenmaan ja Kymen Seudun Osuuskaupan autokauppojen liiketoiminnot

yhdistyivät 1.1.2021. Sulautumisen yhteydessä yhtiön toiminimeksi vaihdettiin Nelipyörä Oy (ent. Vesijärven Auto Oy). Osuuskauppa Hämeenmaa omistaa yhtiöstä 80 % ja Kymen Seudun Osuuskauppa 20 %.

Liiketoimintojen yhdistymisen myötä Nelipyörä Oy:llä on täyden palvelun autotalot Lahdessa, Hämeenlinnassa, Hyvinkäällä, Kouvolassa ja Kotkassa, joissa tehtiin vuonna 2021 yhteensä yli 6 000 autokauppaa ja noin 60 000 huoltotapahtumaa.

Nelipyörän palveluvalikoima on laaja, se myy ja/tai huoltaa autotaloissaan Ford-, Toyota-, Skoda-, Kia-, Mitsubishi-, Peugeot-, Nissan- ja Mazda-merkkisiä uusia autoja sekä kaiken merkkisiä vaihtoautoja. Uusien autojen myynti- ja huoltoedustukset vaihtelevat paikkakunnittain. Omaa katsastustoimintaa Nelipyörällä on Lahden ja Hämeenlinnan autotaloissa. Kotkassa Nelipyörä on osaomistajana automaalaamo Väriskaara Oy:ssä.

Vuonna 2021 uusien henkilöautojen ensirekisteröinnit kasvoivat Suomessa edellisestä vuodesta 1,5 %, ja uusia pakettiautoja rekisteröitiin Suomessa 0,4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Nelipyörän edustamat merkit menestyivät hyvin, Toyota oli henkilöautoissa Suomen markkinajohtaja 14,9 % osuudella ja Ford pakettiautoissa 24,0 % osuudella.

Nelipyörän toimialueella henkilöautojen ensirekisteröinnit vähenivät vuonna 2021 Päijät-Hämeessä -3,0 %, Kanta-Hämeessä -4,3 % ja Kymenlaaksossa -2,2 % edelliseen vuoteen verrattuna. Myös pakettiautojen ensirekisteröinnit laskivat alueella. Nelipyörällä oli vuonna 2021 omalla toimialueellaan yli 20 % markkinaosuus sekä uusien henkilö- että pakettiautojen ensirekisteröinneistä.

Nelipyörä Oy:n liikevaihto lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 31,6 %, joka johtui pääosin fuusion myötä tapahtuneesta liiketoiminnan laajentumisesta.

Yhtiön liikeliikijäämä parani edellisen vuoden tasosta ollen tasoltaan tyydyttävä. Tulosta rasitti fuusioista johtuneet kertaluonteiset kulut sekä komponenttipulasta johtuvat uusien autojen toimitusviiveet.

Investoinnit ennätykselliset 92,3 M€

Hämeenmaa-konserni investoi viime vuonna edelleen voimakkaasti toimipaikkaverkostonsa kehittämiseen Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Konsernin bruttoinvestoinnit olivat ennätykselliset 92,3 M€ (ed.v. 62,4 M€). Käyttöomaisuutta myytiin yhteensä 0,8 M€:lla (ed.v. 3,8 M€).

Hämeenmaan Kiinteistöt Oy osti rahoitusyhtiön hallussa olleet KOy Riihimäen Karan, KOy Badia Elektronin sekä Lahden Seurahuoneen Kiinteistö Oy:n koko osakekannan. Lisäksi ostettiin Janakkalan Turengista Kukkaro-niminen kiinteistö S-Market Turengin tulevaa investointia varten.

S-Pankin omistusjärjestelyihin liittyen LähiTapiola ja työeläkeyhtiö Elo myivät osuutensa S-Pankista SOK:lle sekä alueosuuskaupoille. Osuuskauppa Hämeenmaa omistaa S-Pankista nyt 5,1 %.

Muutokset konsernirakenteessa

Edellä mainittiin Nelipyörä Oy:n osakkeiden omistussuuden muutos 100 %:sta 80 %:iin ja Hämeenmaan Kiinteistöt Oy:n 100 % osakehankinnat seuraavista yhtiöistä: Lahden Seurahuoneen Kiinteistö Oy, KOy Riihimäen Kara ja KOy Badia Elektoni. Näiden lisäksi Osuuskauppa Hämeenmaa - konsernin konsernirakennetta selkeytettiin fuusioimalla KOy Keijutie 15, KOy Lahden Aleksanterinkatu 19-21, KOy Elocinkulma 3, KOy Anianpellon Markkinakeskus, KOy Jukolanraitti, KOy Jukolan-tori ja Lahden Seurahuoneen Kiinteistö Oy emoyhtiönsä Hämeenmaan Kiinteistöt Oy:öön.

Henkilöstön määrä kasvoi

Konsernin henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 3 263 (+349 ed.v.). Kokoaikaisiksi työsuhteiksi muutettuna määrä vastaa 2 230 henkilöä (+158 ed.v.). Markettoimialalla työsuhteita oli 2 087 (+168), liikennemyymälä- ja polttonestetoimialalla 325 (+50), tavaratalotoimialalla 79 (+2), majoitus ja ravitsemistoimialalla 411 (+46), autokaupassa 228 (+76), rautakaupassa 32 (+1) ja konsernin tukitoiminnoissa 101 (+6).

Kesätyöpaikkojen osalta kesällä 2021 palattiin normaaliin tilanteeseen. Kesätoissa oli runsaat 1 000 nuorta Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä. Heistä reilu puolet oli alle 18-vuotiaita Tutustu ja tienaa -harjoittelijoita. Kesätöihin haki jälleen

tuhansia kanta- ja päijäthämäläisiä nuoria. Kesätyöntekijöiden rekrytoinneissa jatkettiin videohaastattelujen hyödyntämistä, joka työkaluna sopi vallitsevaan tilanteeseen hienosti.

Työvuorosuunnittelusta hyvinvointia

Viime vuosi rytmittyi koronapandemian aaltojen mukaan. Alkuvuodesta korona-aallon seurauksena majoitus- ja ravitsemiskauppaan sekä liikennemyymälöihin kohdistuneita rajoitustoimia pyrittiin tasoittamaan siirtämällä henkilöstöä marketa-kaupan toimipaikkoihin. Henkilöstösopeutuksiltaan ei kokonaan vältytty, vaan osa majoitus- ja ravintolatoimialan henkilöstöstä jouduttiin lomauttamaan.

Korona-aallon laantuessa kesä- ja syyskauteen lähivät monet kehittämishankkeet liikkeelle. Kehittämässä painopisteenä oli erityisesti työvuorosuunnittelun kehittäminen. Uusia työvuorosuunnittelun pelisääntöjä lähdettiin rakentamaan työpajoissa yhdessä työvuorosuunnittelijoiden kanssa. Työvuorosuunnittelun kehittämisen kautta halutaan rakentaa parempaa hyvinvointia työntekijöiden arkeen. Vuoden 2021 aikana tehtiin päätös työeläkevakuutusyhtiön vaihtamisesta, uutena kumppanina vuoden 2022 alusta aloittaa Varma. Tavoitteena on rakentaa entistä parempaa työkyvyn johtamista.

Henkilöstön työtyytyväisyyskyselyssä kautta aikojen toiseksi paras tulos

Vuosittaisen henkilöstökyselyn tulos oli kautta aikojen toiseksi paras. Kaikkien aikojen paras tulos syntyi edellisenä vuonna. Työyhteisötutkimuksen (TYT) tulos oli 75,6 asteikolla 0-100 (ed.v. 77,3). Tutkimukseen vastasi 85,6 % henkilöstöstä, joka oli hieman vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Työyhteisötutkimuksen mukaan vahvuuksiamme ovat tulevaisuuden näkymien valoisuus, päätöksenteon tehokkuus ja työntekijöiden reilu ja tasapuolinen kohtelu. Kehittämiskohteina tunnistettiin mahdollisuudet osallistua ja tehdä aloitteita yksiköissä. Korona-aikana työntekijöiden liikkuvuus yritysten välillä on lisääntynyt ja tämä näkyi myös työyhteisön kyselyn sitoutumisen liittyvissä kysymyksissä.

Osuuskauppa Hämeenmaan hallinto

Osuuskauppa Hämeenmaan toimitusjohtajana on toiminut Olli Vormisto varamiehenään talousjohtaja Jouni Viljanen. Hämeenmaan johtoryhmän muodostavat toimitusjohtajan lisäksi talousjohtaja, neljä toimialajohtajaa ja henkilöstöjohtaja.

Osuuskauppa Hämeenmaan hallitukseen ovat kuuluneet Olli Vormisto, Jussi Maksimainen, Minna Patosalmi, Jussi Suomaa ja Juha Hertsi 1.1.2021-3.5.2021 sekä Outi Hongisto 11.8.-31.12.2021. Hallitus kokoontui 15 kertaa vuoden 2021 aikana.

Hallintoneuvostoon kuuluu 23 jäsentä, joista kaksi on henkilöstön edustajia. Hallintoneuvoston jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hallintoneuvoston puheenjohtajana on toiminut Jarkko Rautaoja ja varapuheenjohtajana Nina Sillanpää. Hallintoneuvosto kokoontui vuoden 2021 aikana neljä kertaa.

Edustajiston varsinainen kevätkokous pidettiin 8.6. ja syyskokous 16.11.2021.

Tulos hyvällä tasolla

Hyvästä myynninkehityksestä ja kokonaisuudessaan tarkasta kulujen hallinnasta johtuen vuodesta 2021 muodostui Hämeenmaa-konsernille ennustettua parempi.

Konsernin poistot ja arvonalennukset olivat yhteensä 36,0 M€. Ne pienenisivät 0,2 M€ edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin liikeylijäämä oli 37,4 M€ kasvaen edellisestä vuodesta 3,8 M€. Suhteellisesti liikeylijäämä oli 3,6 % liikevaihdosta, edellisenä vuonna 3,4 %.

Konsernin pitkäaikaiset korolliset velat kasvoivat 3,6 M€. Rahoitustuotot olivat 0,6 M€ (ed.v. 1,8 M€). Rahoitustuottojen/-kulujen suhteellinen osuus liikevaihdosta oli 0,1 % (ed.v. 0,2 %). Konsernin maksuvalmius säilyi hyvänä likvidien varojen ollessa vuoden lopussa 50,0 M€ (ed.v. 55,6 M€).

Konsernin ylijäämä ennen veroja oli 38,1 M€ kasvaen edellisestä vuodesta 2,7 M€. Verojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 31,4 M€ (ed.v. 28,7 M€).

Oma pääoma vahvistui

Konsernin oma pääoma lisättynä vähemmistöosuudella oli 433,7 M€ (ed.v. 395,4 M€). Omavaraisuusaste oli 73,4 % (ed.v. 73,6 %). Taseen loppusumma kasvoi 591,1 M€:oon edellisen vuoden 537,6 M€:sta.

Alkavan vuoden näkymät S-ryhmässä

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla talouteen vaikuttaa vahvasti voimassa olevat koronarajoitukset. Korkea säästämisaste ja kuluttajien hyvä mieliala ovat kuitenkin luoneet edellytykset yksityisen kulutuksen nopealle kasvulle. Yksityisen kulutuksen ennustetaan kasvavan yhä vuonna 2022, ja myös yksityisten investointien ennustetaan kasvavan nopeasti.

SOK-yhtymän liikeluoksen uskotaan paranevan vuonna 2022 edelliseen vuoteen nähden. Liiketoiminnan suuruuteen vaikuttaa erityisesti missä aikataulussa ja laajuudessa koronarajoituksia puretaan sekä miten kansainvälinen matkailu lähtee kehittymään.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan osalta tilanne on hieman helpottanut, mutta riittämätön kysyntä vaikeuttaa edelleen myynnin kasvun kehitystä. Kysyntään vaikuttavat keskeisesti uuden virusvariantin leviäminen ja vaikutukset, rajoitteiden kesto sekä laajuus, rokotuskattavuuden kehittyminen sekä yleinen maailmantalouden tilanne. Työvoimapula on edelleen merkittävä kasvun este. Patoutunutta kysyntää on nähtävissä ja elpymisen odotetaan jatkuvan kotimaan vapaa-ajan matkailun vetämänä. Kansainvälisen matkailun osalta epävarmuutta on merkittävästi enemmän.

Markkinalla on edelleen odotukset palautuvasta B2B-matkustuksesta. Uusi virusmuunnos ja sen voimakas leviäminen on kuitenkin vaikuttanut heikentävästi varauskantaan erityisesti alkuvuoden osalta. Kansainvälisen matkustamisen osuus Sokotelin majoituskaupasta on alkanut kasvaa pikkuhiljaa ylöspäin. Voimassa olevat ravintolarajoitukset kuitenkin rajoittavat edelleen kaupan tekoa täysimääräisesti. Kokouskaupan kysyntä vuodelle 2022 näyttää tällä hetkellä positiiviselta ja varauskannat ovat jo paikoitellen yli vuoden 2019 tasojen.

Hankinta- ja palvelutoiminnan odotetaan kehittyvän suunnitellusti, eikä pandemialla nähdä olennaista vaikutusta siihen

Osuuskauppa Hämeenmaa -konserni jatkaa toimipaikkaverkostonsa kehittämistä myös vuonna 2022. Konsernin liikevaihdon odotetaan hieman kasvavan edellisestä vuodesta. Tuloksen odotetaan yleisen suhdannetilanteen ja koronapandemian vuoksi toteutuvan jonkin verran vuoden 2021 tasoa pienempänä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Strategialähtöisen ja koko organisaation kattavan riskienhallinnan tarve on tunnistettu Hämeenmaa-konsernissa. Erityisesti on kiinnitetty huomiota strategisten tavoitteiden saavuttamista uhkaavien riskien hallintaan. Hämeenmaassa nähdään riskienhallinta strategisena kilpailutekijänä, jolla voidaan vaikuttaa strategioiden toteutumiseen. Riskienhallinnassa käytetään vaihtoehtolaskelmia, ja riskienhallinta on integroitu osaksi johtamisprosessia.

Hämeenmaa-konsernin liiketoimintaan liittyvät ympäristöriskit tunnistetaan ja analysoidaan osana liiketoimintariskejä vuosittain. Merkittävimmät ympäristönäkökohdan ja niihin liittyvät toimenpiteet sekä tunnusluvut julkaistaan keväällä 2022 internetissä osana koko S-ryhmän vastuullisuusraporttia.

Keskeisimmät Hämeenmaa-konsernin liiketoimintaa sekä taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut sisältyvät tämän tilinpäätöksen liitetietoihin.

Osuuskauppa Hämeenmaan hallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Hallitus ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 23 132 729,29 euroa käytetään seuraavasti:

- siirretään vararahastoon 2 000 000,00 euroa
- jätetään edellisten tilikausien ylijäämätilille 21 132 729,29 euroa.

Lahdessa 16.2.2022

Osuuskauppa Hämeenmaa

Hallitus

Tuloslaskelma

	Konserni				Osuuskauppa			
	2021		2020		2021		2020	
Liikevaihto	1 054 086 981,80		978 797 342,22		901 557 969,83		856 719 825,11	
Liiketoiminnan muut tuotot	485 403,60		1 604 758,67		426 166,05		641 950,30	
Materiaalit ja palvelut								
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	801 377 684,45		746 259 191,79		683 193 209,90		652 093 063,09	
Ulkopuoliset palvelut	1 027 755,77		802 405 440,22		1 141 543,94		684 334 753,84	
			1 026 229,16				1 217 046,77	
			747 285 420,95				653 310 109,86	
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	81 294 901,61		75 040 100,03		68 635 265,42		65 573 609,34	
Henkilösivukulut	18 189 119,75		99 484 021,36		15 164 873,21		83 800 138,63	
			15 305 686,19				13 282 771,31	
			90 345 786,22				78 856 380,65	
Poistot ja arvonalentumiset	35 986 242,99				10 501 116,99			
			36 192 638,35				9 110 137,50	
Liiketoiminnan muut kulut								
Toimitilavuokrat	6 154 071,62		6 418 029,92		43 414 003,66		41 758 167,05	
Muut kulut	73 104 174,87		79 258 246,49		45 185 381,84		88 599 385,50	
			66 588 023,82				43 130 119,25	
			73 006 053,74				84 888 286,30	
Liikelylijäämä (/ -alijäämä)	37 438 434,34				34 748 740,92			
			33 572 201,63				31 196 861,10	
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappiosta	18 571,67							
			35 372,15					
Rahoitustuotot ja -kulut	624 969,13				410 061,20			
			1 787 192,78				2 479 290,53	
Ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	38 081 975,14				35 158 802,12			
			35 394 766,56				33 676 151,63	
Tilinpäätössiirot					-6 366 926,64			
							-6 529 711,05	
Tuloverot	-6 460 475,54		-6 725 667,73		-5 659 146,19			
			-10 120,84				-5 105 775,36	
Vähemmistöosuudet	-242 798,30							
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	31 378 701,30		28 658 977,99		23 132 729,29		22 040 665,22	

	Konserni				Osuuskauppa			
	2021		2020		2021		2020	
VASTAAVAA								
PYSYVÄT VASTAAVAT								
Aineettomat hyödykkeet	5 370 196,62		13 181 384,32		633 369,12		831 613,59	
Aineelliset hyödykkeet	404 932 116,98		353 647 317,18		44 785 803,06		36 119 048,63	
Sijoitukset								
Osuudet saman konsernin yrityksissä					165 138 180,93		164 138 180,93	
Osakkuusyritysosakkeet	48 307 131,33		36 807 177,47					
Muut sijoitukset	4 567 510,73		3 899 245,21		183 509 325,53		156 179 223,18	
	463 176 955,66		407 535 124,18		394 066 678,64		357 268 066,33	
VAIHTUVAT VASTAAVAT								
Vaihto-omaisuus	57 123 594,73		54 746 374,28		39 293 390,21		38 318 394,10	
Pitkäaikaiset saamiset	23 000,00		3 000,00		3 000,00		3 000,00	
Laskennalliset veroisaamiset	3 630 999,74		3 441 607,42					
Lyhytaikaiset saamiset	17 160 281,53		16 216 645,52		12 181 606,83		15 555 103,41	
Rahat ja pankkisaamiset	50 016 014,65		55 619 223,77		31 675 875,01		26 591 695,86	
	127 953 890,65		130 026 850,99		83 153 872,05		80 468 193,37	
	591 130 846,31		537 561 975,17		477 220 550,69		437 736 259,70	
VASTATTAVAA								
OMA PÄÄOMA								
Osuuspääoma	14 530 097,97		14 530 097,97		14 530 097,97		14 530 097,97	
Käyvän arvon rahasto	0,00		-914 954,23		,00		-914 954,23	
Vararahasto	57 529 661,14		52 529 661,13		57 529 661,13		52 529 661,13	
Osuusmaksurahasto	2 031 109,57		1 863 352,16		2 031 109,57		1 863 352,16	
Edellisten tilikaudien ylijäämä/tappio	320 309 803,40		296 292 127,44		232 168 836,47		215 128 171,41	
Tilikauden ylijäämä	31 378 701,30		28 658 977,99		23 132 729,29		22 040 665,22	
	425 779 373,38		392 959 262,46		329 392 434,43		305 176 993,66	
VÄHEMMISTÖOSUUDET	7 913 162,01		2 432 373,38					
PAKOLLISET VARAUKSET	5 817 460,00		5 909 800,00					
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					14 292 289,72		8 085 363,08	
VIERAS PÄÄOMA								
Pitkäaikainen vieras pääoma	24 763 970,39		21 187 500,00		24 687 500,00		21 187 500,00	
Laskennalliset verovelat	7 620 074,51		7 403 236,49					
Lyhytaikainen vieras pääoma	119 236 806,02		107 669 802,84		108 848 326,54		103 286 402,96	
	151 620 850,92		136 260 539,33		133 535 826,54		124 473 902,96	
	591 130 846,31		537 561 975,17		477 220 550,69		437 736 259,70	

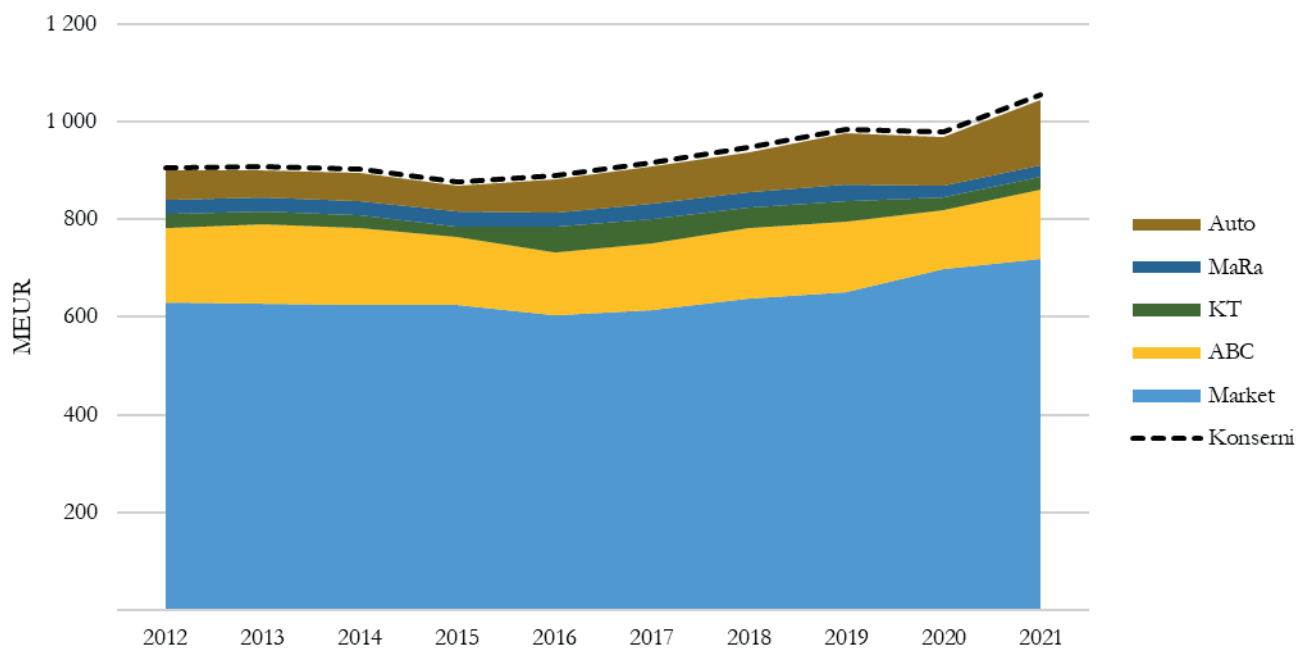
Rahoituslaskelma

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
LIIKETOIMINTA				
Liikelyljäämä	37 438 434,34	33 572 201,63	34 748 740,92	31 196 861,10
Oikaisu liikeylijäämään	(1) 35 880 635,42	(1) 33 644 808,21	(1) 10 513 809,97	(1) 9 127 921,38
Käyttöpääoman muutos	(2) 13 156 169,86	(2) -12 374 180,96	(2) 11 121 066,70	(2) -9 060 419,34
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	86 475 239,62	54 842 828,88	56 383 617,59	31 264 363,14
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-1 297 375,98	-538 559,33	-1 355 534,31	-589 876,37
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	1 427 262,66	673 681,37	1 276 051,75	1 488 932,42
Maksetut tuloverot	-7 742 557,51	-7 001 770,42	-4 694 221,33	-5 032 344,58
Liiketoiminnan rahavirta	78 862 568,79	47 976 180,50	51 609 913,70	27 131 074,61
INVESTOINNIT				
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-80 439 396,21	-61 722 846,50	-19 645 856,54	-16 592 923,49
Investoinnit muihin sijoituksiin	-12 110 948,08	-859 247,96	-12 400 102,19	-52 530 456,73
Myönnettyt lainat			-25 000 000,00	0,00
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 440 248,17	3 842 604,64	663 536,61	365 802,51
Lainasaamisten takaisinmaksut	4 092,79		9 069 999,84	9 605 999,84
Osakkuusyhtiöiden tulos ja poistot	18 571,67	35 372,15		
Saadut osingot investoinneista	490 499,60	1 599 419,60	473 875,70	1 583 657,90
Investointien rahavirta	-90 596 932,06	-57 104 698,07	-46 838 546,58	-57 567 919,97
RAHOITUS				
Pitkäaikaisten lainojen nostot	20 000 000,00	25 000 000,00	20 000 000,00	25 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-16 423 529,61	-14 044 900,36	-17 500 000,00	-14 062 500,00
Lyhytaikaisten lainojen nostot				
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1 125 163,06	0,00		
Osuusmaksujen lisäys(+)/vähennys(-)	167 757,41	114 165,91	167 757,41	114 165,91
Maksetut osuuspääoman korot	-1 940,00	-4 104,00	-1 940,00	-4 104,00
Saadut/annetut konserniavustukset			-2 353 005,38	-1 943 000,00
Rahoituksen rahavirta	2 617 124,74	11 065 161,55	312 812,03	9 104 561,91
Rahavarojen muutos, lisäys(+)/vähennys(-)	-9 117 238,53	1 936 643,98	5 084 179,15	-21 332 283,45
Rahavarat tilikauden alussa	55 619 223,77	53 473 454,52	26 591 695,86	47 923 979,31
Rahavarat tilikaudella ostetuissa yhtiöissä	3 514 029,41	209 125,27		
Rahavarat tilikauden lopussa	50 016 014,65	55 619 223,77	31 675 875,01	26 591 695,86
Muutos, kasvu (+)/vähennys (-)	-9 117 238,53	1 936 643,98	5 084 179,15	-21 332 283,45
(1) Oikaisu liikeylijäämään				
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	-13 267,57	-761 980,14	12 692,98	17 783,88
Poistot ja arvonalentumiset	35 986 242,99	36 192 638,35	10 501 116,99	9 110 137,50
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-92 340,00	-1 785 850,00		
	35 880 635,42	33 644 808,21	10 513 809,97	9 127 921,38
(2) Käyttöpääoman muutos				
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos, lisäys (-)/vähennys (+)	2 119 969,02	2 613 006,77	3 091 807,36	7 022 186,53
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-)/vähennys (+)	3 203 804,10	4 783 415,07	-974 996,11	27 611,45
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos, lisäys (+)/vähennys (-)	7 832 396,74	-19 770 602,80	9 004 255,45	-16 110 217,32
	13 156 169,86	-12 374 180,96	11 121 066,70	-9 060 419,34

Vuosi 2021 kuvina ja kaavioina

Talous

Liikevaihto

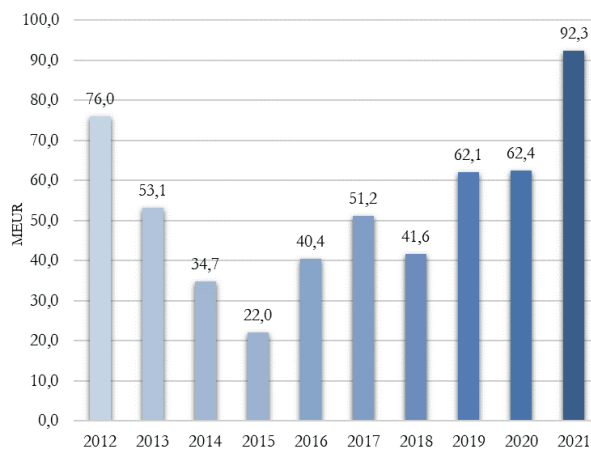

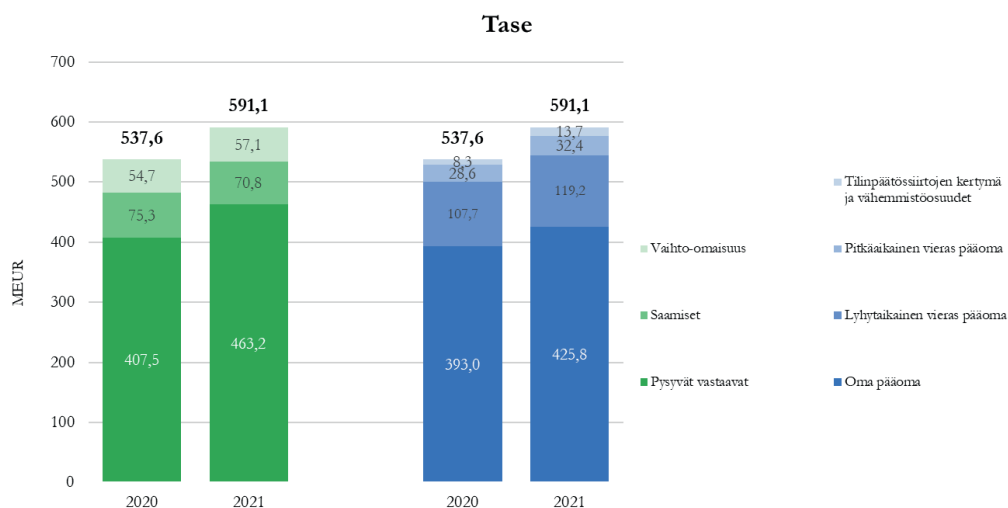
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Marketta	631,2	627,6	625,8	624,9	604,9	614,3	638,7	651,9	699,4	718,6
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	150,4	161,6	155,3	138,7	127,4	137,1	143,4	144,4	118,7	141,7
Käyttötavarakauppa	30,1	27,8	27,4	22,7	52,3	48,7	41,4	40,8	27,5	26,5
Majoitus- ja ravitsemiskauppa	28,9	28,3	29,5	29,7	29,9	31,0	31,5	35,0	22,2	24,7
Autokauppa	59,7	56,4	58,3	52,8	67,5	76,3	83,0	103,6	101,0	132,9
Konserni	907,0	909,1	903,8	876,6	890,4	916,7	947,3	985,1	978,8	1 054,1

Toiminnan tulos

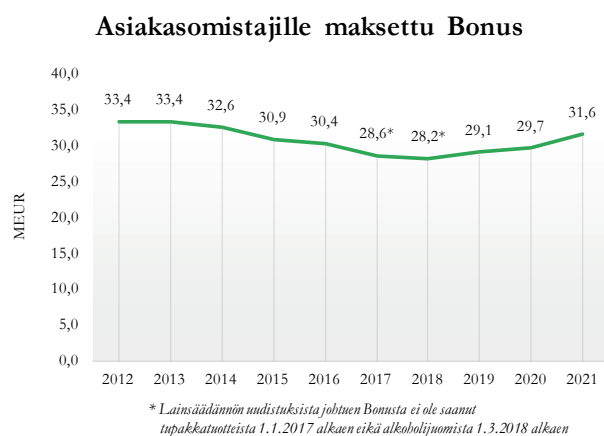

Investoinnit

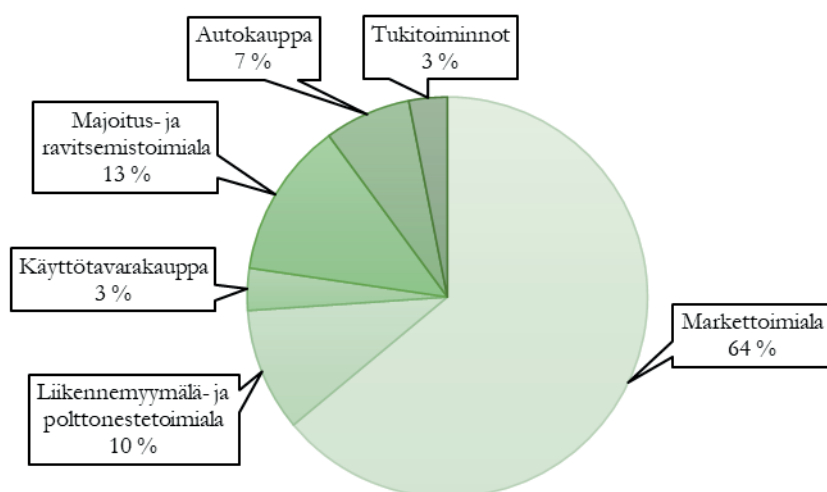
Asiakasomistajuus

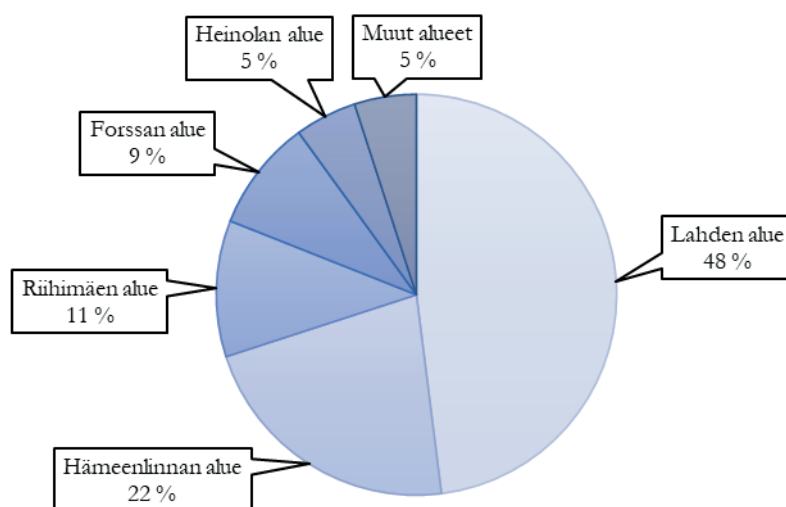
Henkilöstö

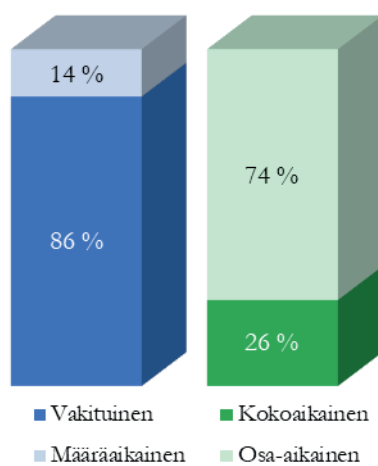
Henkilöstö toimialoittain

Henkilöstö alueittain

Työsuhteen laatu ja työaika

Hämeenmaan palveluverkosto

Prisma
S-market
Sale
Prisma Rauta
Sokos
Emotion
Nelipyörä
Hotellit
Ruokaravintolat
Pubit ja baarit
Ravintolamaailmat
ABC liikennemyymälät
ABC automaattiasemat
ABC CarWash

7 kpl
 38 kpl
 23 kpl
 1 kpl
 1 kpl
 4 kpl
 5 kpl
 3 kpl
 8 kpl
 5 kpl
 8 kpl
 8 kpl
 30 kpl
 14 kpl

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu voimassa olevien sääntöjen mukaisesti. Rahoituslaskelma on laadittu Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 30.1.2007 mukaista epäsuoraa rahoituslaskelmamuotoa soveltaen.

Konsernirakenne

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät Osuuskauppa Hämeenmaan lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa Osuuskauppa Hämeenmaalla on välittömästi tai välillisesti enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamista äänistä tai joissa sillä muutoin on määräämisvalta. Emo-osuuskaupan lisäksi konsernitilinpäätökseen sisältyvät seuraavat yhtiöt: Nelipyörä Oy (80 %), Hämeenmaan Kiinteistöt Oy (100 %), Liipolanmäen Ostoskeskus Oy (52,61 %), Kiinteistö Oy Lahden Hämeenkatu 20 (70,57 %), Kiinteistö Oy Heinolan Torikatu 5 (50,02 %), Metsäpellon Liikekeskus Oy (91,33 %), Hämeenmaan HyviS Oy (100 %), Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Brahenkatu 33 (100 %), Kiinteistö Oy Rakokivi (94,06 %), Hämeenmaan Rauta Oy (100 %), Kiinteistö Oy Riihimäen Kara (100 %) ja Kiinteistö Oy Badia Elektroni (100 %).

Vertailukelpoisuus

Osuuskauppa Hämeenmaan vuodet 2020 ja 2021 ovat keskenään vertailukelpoisia.

Keskinäinen osakkeenomistus

Konsernin sisäinen osakeomistus on tilinpäätöksessä eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan, jolloin tytäryhtiöosakkeiden hankintameno on eliminoitu tytäryhtiöiden hankintahetken omia pääomia vastaan. Ennen 1.1.1999 hankittujen osakkeiden hankintamenon eliminointien käsitteilyssä on sovellettu siirtymäsäännöksen nojalla aikaisempaa eliminointimenettelyä, jossa ei ole otettu huomioon vapaaehtoisia varauksia ja poistoeroa laskennallisella verovelalla vähennettynä.

Sisäiset liiketapahtumat, katteet, vähemmistöosuudet

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, käyttöomaisuuden

sisäiset myyntivoitot ja -tappiot sekä keskinäiset saamiset ja velat. Vähemmistöosuudet tytäryhtiöiden omista pääomista ja tuloksista on erotettu ja esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät Osuuskauppa Hämeenmaan kaikki osakkuusyhtiöt. Ne on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Ulkomaanrahan määräiset velat ja saamiset

Ulkomaanrahan määräisiä saamisia ja velkoja ei ollut.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai jälleenhankintamenojen tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä alinta arvoa käyttäen. Käytettyjen autojen kaupassa on sovellettu ns. yksinkertaistettua marginaaliverotusmenettelyä. Tilinpäätöstä laadittaessa on vaihto-omaisuuden hankintamenon aktivoitavasta määrästä vähennetty laskennallinen arvonalisäveron osuus. Autokaupan varaosavaraston sekä tavaratalotoimialan varasto on laskettu keskihankintahintamenetelmällä.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on taseessa arvostettu muuttuvien menojen mukaiseen hankintamenuon vähennettynä vuosittain kirjanpidossa tehdyillä poistoilla. Konserniyhtiöiden tuloslaskelmissa ja taseissa suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjatujenpoistojen erotus esitetään tilinpäätössiirtotoina ja tilinpäätössiirtojen kertymänä. Kulumatoman käyttöomaisuuden poistamattoman hankintamenon pysyvät arvonalennukset on kirjattu kuluksi arvonalennuksina.

Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintameno.

Komitoitua luottolimiittiä ei ole esitetty taseessa.

Johdannaissopimukset

Osuuskauppa Hämeenmaa käyttää johdannaisia ainoastaan korkoriskin suojaamistarkoituksessa. Koronvaihtosopimusten käypä arvo on määritetty diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetkeen käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja.

Vaihtuvakorkoisten velkojen ja leasingsovimusten suojaamistarkoituksessa solmittujen johdannais-ten käyvän arvon muutokset on kirjattu oman pää-oman käyvän arvon rahastoon ja vastakirjaus siir- tovelkoihin. Realisoituneet kassavirrat on kirjattu tuloslaskelman rahoituskuluihin ajan kulumisen perusteella.

Vastaiset menot ja menetykset

Vastaiset menot ja menetykset, joihin on sitou- duttu tai joiden toteutumista pidetään todennä- köisenä, on kirjattu kuluksi luonteensa mukaisesti asianomaiseen kuluerään. Taseessa kyseiset kulu- varaukset on esitetty pakollisina varauksina.

Tilinpäätössiirrot, laskennallinen verovelka ja -saaminen

Tilinpäätössiirrot muodostuvat poistoerosta, joka konserniin kuuluvien yritysten taseissa on esitetty tilinpäätössiirtojen kertymänä. Konsernitaseessa poistoero ja hyllypoisto on kirjattu omaan pää- omaan ja laskennalliseksi verovelaksi / laskennal- liseksi verosaamiseksi.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Konserniyhtiöiden pakollisista varauksista johtuva laskennallinen verosaaminen on esitetty liitetie- doissa. Konsernitaseessa erä on verosaamisissa. Poistoerosta ja hyllypoistoista aiheutuva lasken- nallinen verovelka on esitetty sekä liitetiedoissa että konsernitaseessa. Johdannaissopimuksista ai- heutuva verosaaminen on ilmoitettu ainoastaan liitetiedoissa.

Eläkejärjestelyt

Osuuskauppa Hämeenmaa -konsernin palveluk- sessa oleville entisen Elonvaran jäsenille on otettu lisäeläkevakuutus, jolla turvataan eläkekassan sääntöjä vastaavat ansaitut ja tulevat eläke-edut.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
1. Liikevaihto toimialoittain				
Markettoimiala	718,6	699,4	718,6	699,4
Majoitus- ja ravitsemistoimiala	24,7	22,2	24,7	22,2
Liikennemyymälä- ja polttonestetoimiala	141,7	118,7	141,7	118,7
Käyttötavarakauppa	26,5	27,5	14,9	14,5
Autokauppa	132,9	101,0	0,0	0,0
Kiinteistöt ja sisäiset erät	9,8	10,0	1,7	1,9
Yhteensä MEUR	1054,1	978,8	901,6	856,7
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	39 038,14	804 060,61	3 135,12	3 429,84
Vuokratuotot	303 728,50	466 725,73	302 867,20	314 844,43
Avustukset	118 015,43	306 984,57	118 015,43	306 984,57
Vahingonkorvaustuotot	22 318,23	16 536,17	370,00	6 239,87
Muut liiketoiminnan muut tuotot	2 303,30	10 451,59	1 778,30	10 451,59
Yhteensä	485 403,60	1 604 758,67	426 166,05	641 950,30
3. Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	798 173 880,35	741 475 976,72	684 168 206,01	652 065 451,64
Varastojen muutos (+/-)	3 203 804,10	4 783 215,07	-974 996,11	27 611,45
Yhteensä	801 377 684,45	746 259 191,79	683 193 209,90	652 093 063,09
4a. Henkilöstökulut				
Palkat	81 294 901,61	75 040 100,03	68 635 265,42	65 573 609,34
Eläkekulut	15 201 729,62	12 751 508,02	12 606 300,89	10 999 750,08
Muut henkilösivukulut	2 987 390,13	2 554 178,17	2 558 572,32	2 283 021,23
Yhteensä	99 484 021,36	90 345 786,22	83 800 138,63	78 856 380,65
Luontoisetujen raha-arvo	740 147,85	623 766,03	279 901,48	283 687,99
	100 224 169,21	90 969 552,25	84 080 040,11	79 140 068,64
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot esitetty jäljempänä kohdassa 22				
4b. Tilintarkastajien palkkiot				
Tilikauden aikana tilintarkastuksista maksetut palkkiot	51 110,00	45 565,12	36 500,00	37 750,00
Tilikauden aikana todistuksista ja lausunnoista maksetut palkkiot	2 700,00		2 700,00	
Yhteensä	53 810,00	45 565,12	39 200,00	37 750,00
5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	29 432 055,27	27 819 613,14	10 501 116,99	9 110 137,50
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	6 554 187,72	8 373 025,21	0,00	0,00
Yhteensä	35 986 242,99	36 192 638,35	10 501 116,99	9 110 137,50
Poistojen tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien erittelykohtiin				

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat käyttöomaisuuden alkuperäiseen hankintamenoon ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:				
Aineettomat oikeudet	3 - 4 v.	3 - 4 v.		
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 30 v.	5 - 30 v.		
Rakennukset ja rakennelmat	6 - 30 v.	6 - 30 v.		
Koneet ja kalusto	3 - 7 v.	3 - 7 v.		
Muut aineelliset hyödykkeet	10 v.	10 v.		
1.1.2018 alkaen poistot on laskettu kohteen käyttöönottokuukauden alusta.				
6. Liiketoiminnan muut kulut				
Vapaaehtoiset henkilösivukulut			2 687 625,77	2 367 912,80
Kiinteistö-, kalusto- ja tarvikkekulut			24 319 774,58	23 974 717,55
Markkinointi-, hallinto- ja muut kulut			18 177 981,49	16 787 488,90
Yhteensä			45 185 381,84	43 130 119,25
7. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot omistusyhteisyrityksiltä	0,00	1 110 217,30	0,00	1 110 217,30
Osinkotuotot muilta	490 499,60	489 202,30	473 875,70	473 440,60
Sijoituksista yhteensä	490 499,60	1 599 419,60	473 875,70	1 583 657,90
Muut rahoitus- ja korkotuotot				
Samanaikaisesti konsernin yrityksiltä	0,00	0,00	1 262 875,95	1 478 947,05
Muulta	1 447 561,12	730 041,39	13 128,25	10 270,83
Yhteensä	1 447 561,12	730 041,39	1 276 004,20	1 489 217,88
8. Korko- ja rahoitustuotot yhteensä	1 938 060,72	2 329 460,99	1 749 879,90	3 072 875,78
Korko- ja muut rahoituskulut				
Omistusyhteisyrityksille	32,70	112,56	12 072,85	0,00
Muulle	1 313 058,89	542 155,65	1 327 745,85	593 585,25
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	1 313 091,59	542 268,21	1 339 818,70	593 585,25
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-18 571,67	-35 372,15	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	643 540,80	1 822 564,93	410 061,20	2 479 290,53

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
9. Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	0,00	0,00	6 206 926,64	4 176 705,67
Saadut ja annetut konserniavustukset	0,00	0,00	160 000,00	2 353 005,38
Taseen poistoeron muutos	0,00	0,00	6 366 926,64	6 529 711,05
10. Tuloverot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta (+/-)	6 312 652,86	6 596 408,66	5 659 146,19	5 121 358,33
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta ed. tilikausilta (+/-)	122 207,40	605 582,17	0,00	-15 582,97
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	25 615,28	-476 323,10	0,00	0,00
Verotettavan tulon mukaiset verot	6 460 475,54	6 725 667,73	5 659 146,19	5 105 775,36
Laskennallinen verosaaminen				
Kirjanpitoon kirjatut	3 630 999,74	3 441 431,65	0,00	0,00
Kirjanpitoon kirjaamattomat	0,00	0,00	241 526,70	241 526,70
Kirjanpitoon kirjaamattomat (käyvän arvon rahasto)	0,00	-182 990,85	0,00	-182 990,85
	3 630 999,74	3 258 440,80	241 526,70	58 535,85
Laskennallinen verovelka				
Kirjanpitoon kirjatut	-7 620 074,51	-7 403 236,49	0,00	0,00
Kirjanpitoon kirjaamattomat	0,00	0,00	-2 858 457,94	-1 617 072,62
	-7 620 074,51	-7 403 236,49	-2 858 457,94	-1 617 072,62
Laskennallinen verosaaminen/-velka yhteensä	-3 989 074,77	0,00 -4 144 795,69	-2 616 931,24	-1 558 536,77

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
11. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Pysyvien vastaavien erittely				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	1 685 637,43	1 624 809,60	329 816,11	205 861,28
Lisäykset 1.1.-31.12.	548 463,20	64 189,63	20 363,20	56 640,63
Vähennykset 1.1.-31.12.	-11 601,43	-70 676,00	-4 630,00	0,00
Surrot erien välillä 1.1.-31.12.	39 371,00	67 314,20	39 371,00	67 314,20
Hankintameno 31.12.	2 261 870,20	1 685 637,43	384 920,31	329 816,11
Kertyneet poistot 1.1.	892 540,10	860 249,67	143 078,28	95 257,59
Lisäysten/vähennysten/siirtojen kertyneet poistot	-9 706,99	-70 676,00	-4 630,00	0,00
Tilikauden poisto	89 111,82	102 966,43	78 515,49	47 820,69
Kertyneet poistot 31.12.	971 944,93	892 540,10	216 963,77	143 078,28
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 289 925,27	793 097,33	167 956,54	186 737,83
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Lisäykset 1.1.-31.12.	78 000,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	11 419 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Kertyneet poistot 1.1.	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Lisäysten/vähennysten/siirtojen kertyneet poistot	36 400,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	15 600,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	11 393 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Kirjanpitoarvo 31.12.	26 000,00	0,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	29 314 299,08	29 823 250,68	2 127 739,73	1 941 759,63
Lisäykset 1.1.-31.12.	173 184,56	0,00	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-4 868 443,81	-2 439 929,41	0,00	0,00
Surrot erien välillä 1.1.-31.12.	-12 677 723,08	1 930 977,81	0,00	185 980,10
Hankintameno 31.12.	11 941 316,75	29 314 299,08	2 127 739,73	2 127 739,73
Kertyneet poistot 1.1.	16 926 012,09	18 022 167,30	1 482 863,97	1 304 937,84
Lisäysten/vähennysten/siirtojen kertyneet poistot	-11 087 866,41	-2 394 448,86	0,00	0,00
Tilikauden poisto	2 048 899,72	1 298 293,65	179 463,18	177 926,13
Kertyneet poistot 31.12.	7 887 045,40	16 926 012,09	1 662 327,15	1 482 863,97
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 054 271,35	12 388 286,99	465 412,58	644 875,76
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	5 370 196,62	13 181 384,32	633 369,12	831 613,59

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	85 623 597,43	81 784 485,23	183 222,23	183 222,23
Lisäykset 1.1.-31.12.	4 306 305,59	3 159 430,08	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-194 428,87	-295 477,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	1 378 880,22	975 159,12	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	91 114 354,37	85 623 597,43	183 222,23	183 222,23
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	252 226,60	252 226,60	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-191 734,45	0,00	0,00	0,00
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	60 492,15	252 226,60	0,00	0,00
Kiinteistöjen vuokraoikeudet 1.1.	421 307,27	385 326,89	0,00	0,00
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-51 277,51	35 980,38	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	370 029,76	421 307,27	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	91 423 891,98	85 792 678,10	183 222,23	183 222,23
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	400 093 095,92	375 442 774,07	6 040 660,22	6 070 660,22
Lisäykset 1.1.-31.12.	29 782 099,24	15 840 196,22	6 721,84	-30 000,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-5 016 168,61	-3 046 853,67	0,00	0,00
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	43 381 289,86	11 856 979,30	476 411,59	0,00
Hankintameno 31.12.	468 240 316,41	400 093 095,92	6 523 793,65	6 040 660,22
Kertyneet poistot 1.1.	184 759 000,04	161 466 776,05	4 206 908,02	3 755 179,07
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2 519 638,41	-626 256,27	0,00	0,00
Tilikauden poisto	16 175 336,93	15 555 455,05	364 096,12	451 728,95
Arvonalennukset	5 872 089,23	8 363 025,21	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	209 326 064,61	184 759 000,04	4 571 004,14	4 206 908,02
Kirjanpitoarvo 31.12.	258 914 251,80	215 334 095,88	1 952 789,51	1 833 752,20

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	66 903 684,27	52 941 402,14	55 736 151,60	41 773 898,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	7 831 611,92	5 633 322,69	5 661 072,88	4 593 814,74
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1 899 190,30	-1 803 495,35	-1 249 821,05	-709 835,99
Sirrot erien välillä 1.1.-31.12.	12 489 432,33	10 132 454,79	11 607 669,97	10 078 274,85
Hankintameno 31.12.	85 325 538,22	66 903 684,27	71 755 073,40	55 736 151,60
Kertyneet poistot 1.1.	33 798 033,72	24 202 491,21	24 095 449,53	15 989 037,40
Lisäysten/vähennysten/siirtojen kertyneet poistot	769 009,87	-666 313,73	-671 599,59	-326 249,60
Tilikauden poisto	10 473 508,32	10 251 856,24	9 879 042,20	8 432 661,73
Arvonlennukset	0,00	10 000,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	45 040 551,91	33 798 033,72	33 302 892,14	24 095 449,53
Kirjanpitoarvo 31.12.	40 284 986,31	33 105 650,55	38 452 181,26	31 640 702,07
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	5 553 486,63	5 364 120,49	85 569,36	85 569,36
Lisäykset 1.1.-31.12.	168 649,70	15 046,13	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-98 300,00	0,00	0,00	0,00
Sirrot erien välillä 1.1.-31.12.	382 735,58	174 320,01	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	6 006 571,91	5 553 486,63	85 569,36	85 569,36
Kertyneet poistot 1.1.	4 286 898,35	3 996 224,49	83 569,36	83 569,36
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-98 300,00	15 940,50	0,00	0,00
Tilikauden poisto	443 551,77	274 733,36	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	4 632 150,12	4 286 898,35	83 569,36	83 569,36
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 374 421,79	1 266 588,28	2 000,00	2 000,00
Aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	18 148 304,37	5 916 136,59	2 459 372,13	818 473,16
Lisäykset 1.1.-31.12.	39 869 836,92	36 530 688,27	13 856 601,05	11 972 468,12
Sirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-45 083 576,19	-24 298 520,49	-12 120 363,12	-10 331 569,15
Hankintameno 31.12.	12 934 565,10	18 148 304,37	4 195 610,06	2 459 372,13
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	404 932 116,98	353 647 317,18	44 785 803,06	36 119 048,63

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
12. Sijoitukset				
Osakkeet saman konsernin yrityksissä				
Hankintameno 1.1.			164 138 180,93	112 138 180,93
Lisäykset 1.1.-31.12.			1 000 000,00	52 000 000,00
Vähennykset 1.1.-31.12.			0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.			165 138 180,93	164 138 180,93
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Määrä 1.1.			119 319 321,69	128 925 321,53
Lisäykset 1.1.-31.12.			25 079 166,66	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.			-9 149 166,50	-9 605 999,84
Määrä 31.12.			135 249 321,85	119 319 321,69
Osakkeet omistusyhteisyrityksissä				
Hankintameno 1.1.	36 807 177,47	36 378 805,32	35 896 127,92	35 503 127,92
Lisäykset 1.1.-31.12.	11 499 953,86	428 372,15	11 400 102,19	393 000,00
Hankintameno 31.12.	48 307 131,33	36 807 177,47	47 296 230,11	35 896 127,92
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	3 789 305,06	3 587 706,13	963 941,76	826 485,03
Lisäykset 1.1.-31.12.	675 618,66	201 598,93	0,00	137 456,73
Vähennykset 1.1.-31.12.	-18 571,67	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	4 446 352,05	3 789 305,06	963 941,76	963 941,76
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	547 606,18	547 606,18	168,19	168,19
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	547 606,18	547 606,18	168,19	168,19
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 898 745,87	3 241 698,88	963 773,57	963 773,57
Muut saamiset muilta				
Sijoitusten lainasaamiset 1.1.	64 576,27	78 195,44	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-4 092,79	-13 619,17	0,00	0,00
Sijoitusten lainasaamiset 31.12.	60 483,48	64 576,27	0,00	0,00
Liittymismaksusaamiset 1.1.	592 970,06	365 665,93	0,00	0,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	15 311,32	227 304,13	0,00	0,00
Liittymismaksusaamiset 31.12.	608 281,38	592 970,06	0,00	0,00
Sijoitukset yhteensä	52 874 642,05	40 706 422,67	348 647 506,46	320 317 404,11

13. Hämeenmaa-konsernin osuudet muissa yrityksissä

Konserniyritykset (yhdistellään tytäryhtiöinä konsernitilinpäätökseen)

	Yhtiön kotipaikka	Omistusosuus-%	
		Emoyhtiö	Konserni
Emoyhtiön omistamat konserniosakkeet			
Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	Lahti	100,00	
Nelipyörä Oy	Lahti	80,00	
Kiint. Oy Lahden Hämeenkatu 20	Lahti	70,57	
Kiint. Oy Heinolan Torikatu 5	Heinola	50,02	
Hämeenmaan Hyvis Oy	Lahti	100,00	
Hämeenmaan Rauta Oy	Lahti	100,00	
Konserniyhtiöiden omistamat konserniosakkeet			
Liipolanmäen Ostoskeskus Oy	Lahti		52,61
Metsäpellon Liikekeskus Oy	Lahti		91,33
Kiint. Oy Hämeenlinnan Brahenkatu 33	Hämeenlinna		100,00
Kiint. Oy Rakokivi	Lahti		94,06
Kiint. Oy Badia Elektroni	Riihimäki		100,00
Kiint. Oy Riihimäen Kara	Riihimäki		100,00

Osakkuusyrietykset (yhdistellään osakkuusyrietyksinä konsernitilinpäätökseen)

	Yhtiön kotipaikka	Omistuosuus-%	
		Emoyhtiö	Konserni
As Oy Hätilänkivi	Hämeenlinna		23,89
Kiint. Oy Elocinkulma 1	Lahti		28,59
Autokorjaamo Väräkaara Oy	Kotka		20,00

Omistusyhteisyrietykset

SOK	Helsinki	8,20	
S-Pankki Oy	Helsinki	5,10	
S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy	Helsinki	6,20	
S-Voima Oy	Helsinki	7,30	
S-Verkkopalvelu	Helsinki	3,00	

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
14. Vaihto-omaisuus				
Tavarat	57 123 594,73	54 746 374,28	39 293 390,21	38 318 394,10
Yhteensä	57 123 594,73	54 746 374,28	39 293 390,21	38 318 394,10
15. Pitkäaikaiset saamiset				
Laskennallinen verosaaminen	3 630 999,74	3 441 431,65	0,00	0,00
Laskennallinen verosaaminen käyvän arvon rahastosta	0,00	-182 990,85	0,00	0,00
Yhteensä	3 630 999,74	3 258 440,80	0,00	0,00
Muut saamiset				
Korottomat pitkäaikaiset muut saamiset	23 000,00	3 000,00	3 000,00	3 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	3 653 999,74	3 261 440,80	3 000,00	3 000,00
16. Lyhytaikaiset saamiset				
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	10 453 946,43	10 163 173,44	7 877 021,18	7 126 948,03
Lainasaamiset	0,00	0,00	849 570,82	4 628 323,92
Muut lyhytaikaiset saamiset	110 188,68	869 875,45	0,00	27 200,05
Verosaamiset	224 888,64	310 810,71	0,00	281 641,67
Siirtosaamiset	6 371 257,78	4 872 785,92	3 455 014,83	3 490 989,74
Yhteensä	17 160 281,53	16 216 645,52	12 181 606,83	15 555 103,41
Josta saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			31 128,47	117 250,80
Lainasaamiset			849 570,82	4 628 323,92
Siirtosaamiset			664,58	712,13
Yhteensä			881 363,87	4 746 286,85
Josta saamiset omistusyhteisyrityksiltä				
Myyntisaamiset	3 268 575,78	2 895 062,74	2 949 328,24	2 672 969,66
Siirtosaamiset	3 488 096,26	3 268 376,37	3 304 201,37	3 170 685,82
Yhteensä	6 756 672,04	6 163 439,11	6 253 529,61	5 843 655,48
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Tavarakaupan oikaisuerät	3 261 728,79	3 765 191,75	2 864 150,85	3 427 355,86
Rahoituserät	288 666,06	268 980,84	664,58	712,13
Verosaamiset	2 001 849,05	530 392,99	0,00	0,00
Asiamiespalkkiot	60 795,82		60 795,82	
Energiavirasto, energiatuki	66 000,00	0,00	66 000,00	0,00
Muut	692 218,06	308 220,34	463 403,58	62 921,75
Siirtosaamiset yhteensä	6 371 257,78	4 872 785,92	3 455 014,83	3 490 989,74

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
17. Oma pääoma				
Osuuspääoma				
Osuuspääoma 1.1.	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97
Osuuspääoma 31.12.	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-914 954,23	-850 582,43	-914 954,23	-850 582,43
Rahavirran suojaussuhteisiin kuuluvien johdannaisten arvonmuutokset tilikauden aikana	914 954,23	-261 431,63	914 954,23	-261 431,63
opo:sta pois kirjattu ja tuloslaskelmassa esitetty määrä	0,00	197 059,83	0,00	197 059,83
Käyvän arvon rahasto 31.12.	0,00	-914 954,23	0,00	-914 954,23
Vararahasto 1.1.	52 529 661,13	50 529 661,13	52 529 661,13	50 529 661,13
Lisäys	5 000 000,00	2 000 000,00	5 000 000,00	2 000 000,00
Vararahasto 31.12.	57 529 661,13	52 529 661,13	57 529 661,13	52 529 661,13
Muut rahastot				
Osuusmaksurahasto 1.1.	1 863 352,16	1 749 186,25	1 863 352,16	1 749 186,25
Lisäys	167 757,41	114 165,91	167 757,41	114 165,91
Muut rahastot 31.12.	2 031 109,57	1 863 352,16	2 031 109,57	1 863 352,16
Käyttörahasto 1.1.	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60
Käyttörahasto 31.12.	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60
Edellisten tilikausien ylijäämä/ tappio 1.1.	321 785 007,78	295 068 822,36	234 002 738,87	213 962 073,81
Sirto vararahastoon	-5 000 000,00	-2 000 000,00	-5 000 000,00	-2 000 000,00
Fuusiolla siirtynyt oman pääoman osuus poistoerosta	358 698,03	57 207,48	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio 31.12.	317 143 705,81	293 126 029,84	229 002 738,87	211 962 073,81
Tilikauden ylijäämä	31 378 701,30	28 658 977,99	23 132 729,29	22 040 665,22
Oma pääoma yhteensä	425 779 373,38	392 959 262,46	329 392 434,43	305 176 993,66
Maksamaton osuuspääoma 31.12.			202 866,73	312 568,83
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.				
Käyttörahasto	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60
Osuusmaksurahasto	2 031 109,57	1 863 352,16	2 031 109,57	1 863 352,16
Käyvän arvon rahasto	0,00	-914 954,23	0,00	-914 954,23
Edellisten tilikausien ylijäämä/ tappio (+/-)	317 143 705,81	293 126 029,84	229 002 738,87	211 962 073,81
Tilikauden ylijäämä/ tappio (+/-)	31 378 701,30	28 658 977,99	23 132 729,29	22 040 665,22
Tilinpäätössiirt. kertymästä omaan pääomaan merkitty osuus (-)	-34 581 018,83	-29 975 379,78	0,00	0,00
Osuusmaksujen nopeutetun palautuksen yhteismäärä	-26 104,25	-23 817,67	-26 104,25	-23 817,67
Valtiolta saatu uudelleentyydyttämisen tuki	-118 015,43	-306 984,57	-118 015,43	-306 984,57
Valtiolta saatu määräaikaikainen kustannustuki	0,00	-493 015,43	0,00	-493 015,43
Yhteensä	318 994 475,77	295 100 305,91	257 188 555,65	237 293 416,89

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
18. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Aineettomat oikeudet			45 230,46	38 757,79
Muut pitkävaikutteiset menot			-24 353,87	35 078,39
Rakennukset ja rakennelmat			-291 046,35	-312 628,00
Rakennusten tekniset laitteet poistoero			2 823,26	2 743,39
Koneet ja kalusto			14 559 636,22	8 321 411,51
Yhteensä			14 292 289,72	8 085 363,08
Pakolliset varaukset				
Vastaiset menot vuokratiloista	3 917 460,00	4 709 800,00		
Muut vastaiset menot	1 900 000,00	1 200 000,00	0,00	0,00
Yhteensä	5 817 460,00	5 909 800,00	0,00	0,00
Laskennallinen verovelka				
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	8 645 254,71	7 493 844,95	0,00	0,00
Jaksotuseroista johtuvat	-1 025 180,20	-90 608,46	0,00	0,00
Yhteensä	7 620 074,51	7 403 236,49	0,00	0,00
19. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	24 762 730,39	21 187 500,00	24 687 500,00	21 187 500,00
Ostovelat	1 240,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	24 763 970,39	21 187 500,00	24 687 500,00	21 187 500,00
20. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Velat muille				
Lainat rahoituslaitoksilta	35 278 158,94	36 280 800,30	35 250 000,00	36 250 000,00
Saadut ennakot	288 499,90	117 146,32	62 589,06	76 258,74
Ostovelat	48 492 472,73	36 117 539,02	43 270 283,22	31 018 617,69
Muut lyhytaikaiset velat	5 329 965,00	5 834 741,55	4 186 869,94	4 989 700,23
Siirtovelat	29 847 709,45	29 319 575,65	26 078 584,32	30 951 826,30
Yhteensä	119 236 806,02	107 669 802,84	108 848 326,54	103 286 402,96
Josta velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			42 720,04	43 205,01
Muut lyhytaikaiset velat			160 000,00	2 353 005,38
Siirtovelat			837 239,23	4 092 236,08
Yhteensä			1 039 959,27	6 488 446,47
Josta velat omistusyhteisyrityksille				
Ostovelat	35 285 382,19	25 077 952,60	34 360 615,38	24 149 877,54
Siirtovelat	1 030 958,28	296 457,69	976 322,86	255 476,98
Yhteensä	36 316 340,47	25 374 410,29	35 336 938,24	24 405 354,52

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	23 338 411,42	22 452 687,18	19 985 631,04	20 123 534,89
Rahoituserät	845,50	16 561,11	845,50	16 561,11
Johdannaisvelat	0,00	914 954,23	0,00	914 954,23
Verot	825 685,72	635 857,09	683 283,19	0,00
Bonus- ja maksutapaetuvelka	3 271 563,90	2 931 734,11	3 205 230,75	2 879 844,72
Konserniavustus	0,00	0,00	160 000,00	2 353 005,38
Ostojen oikaisuerät	285 000,87	319 855,36	228 077,86	242 300,71
Siirtovelat konserniyhtiöille	0,00	0,00	837 239,23	4 092 236,08
Vuokrajaksotukset	176 500,09	159 353,03	0,00	0,00
Kiinteistöveroajaksotukset	779 559,22	850 214,73	0,00	0,00
Sok, IFCO jaksotus	853 763,07	0,00	853 763,07	0,00
Muut	316 379,66	1 037 358,81	124 513,68	329 389,18
Siirtovelat yhteensä	29 847 709,45	29 318 575,65	26 078 584,32	30 951 826,30

Tuloveroja koskevat liitetiedot

Esitetty edellä kohdassa 10.

Liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
21a. Henkilöstön lukumäärä 31.12. kokoaikaisiksi muutettuna	2 230	2 072	1 962	1 875
21b. Henkilökunnan lukumäärä 31.12. ryhmittäin				
Kokoaikaiset	833	741	601	579
Osa-aikaiset	2 282	2 078	2 236	2 036
Tarvittaessa kutsuttavat	148	95	139	90
Yhteensä	3 263	2 914	2 976	2 705

21c. Johdon palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset

Vuosi 2021

	Palkat	Lisäeläkemaksut	Yhteensä
Johtoryhmä	1 796 943,25	304 821,07	2 101 764,32
Hallitus	87 535,71	0,00	87 535,71
Hallintoneuvosto	92 800,00	0,00	92 800,00
Yhteensä	1 977 278,96	304 821,07	2 282 100,03

Vuosi 2020

	Palkat	Lisäeläkemaksut	Yhteensä
Johtoryhmä	1 850 185,86	348 003,63	2 198 189,49
Hallitus	83 800,00	0,00	83 800,00
Hallintoneuvosto	90 800,00	0,00	90 800,00
Yhteensä	2 024 785,86	348 003,63	2 372 789,49

Liitetiedot jäsenistöstä

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
22. Jäsenmäärän muutos				
Kokonaisjäsenmäärä 1.1.			166 341	165 982
Uudet jäsenet			6 579	5 103
Eronneet			-4 701	-4 744
Muutos			1 878	359
Kokonaisjäsenmäärä 31.12.			168 219	166 341
Täyteen maksaneiden jäsenten määrä 31.12.			162 047	160 494
Osittain osuusmaksun maksaneiden määrä 31.12.			6 173	5 848

Vakuudet ja vastuusitoumukset

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
23. Vastuusitoumukset				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Pantit, jotka on annettu velkojen vakuudeksi (erityispantattuja)				
Pantit	1 247 549,95	2 239 080,11	1 102 549,95	2 239 080,11
Pantit yhteensä	1 247 549,95	2 239 080,11	1 102 549,95	2 239 080,11
Kiinnitykset				
Omassa hallussa	121 159 443,55	90 582 604,11	2 580 955,00	2 580 955,00
Pantattuna	1 226 636,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	122 386 079,55	90 582 604,11	2 580 955,00	2 580 955,00
Saman konsernin yrityksen puolesta annetut vakuudet				
Takaukset			20 839 178,30	40 005 969,47
Yhteensä			20 839 178,30	40 005 969,47
24. Muut vastuut				
Osamaksukannan takaisinostovastuut	28 898,44	41 604,02	0,00	0,00
Muut takaisinostovastuut	458 669,54	595 646,69	0,00	0,00
Yhteensä	487 567,98	0,00 637 250,71	0,00	0,00
Leasingvastuut:				
Seuraavana vuonna maksettavat	801 138,57	1 610 307,44	14 695,08	295 823,16
Yli vuoden kuluttua maksettavat	19 042 612,22	50 149 846,74	15 066,04	9 007 091,20
Yhteensä	19 843 750,79	51 760 154,18	29 761,12	9 302 914,36

Kiinteistöinvestointien tarkistusvastuu

Osuuskauppa Hämeenmaa on velvollinen tarkistamaan vuosina 2013–2021 valmistuneista kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2030.

Osuuskauppa Hämeenmaan vastuun enimmäismäärä on 398.000,41 euroa (ed. vuonna 354.172,09 euroa). Osuuskauppa Hämeenmaa -konsernin vastuun enimmäismäärä on 15.226.584,09 euroa (ed. vuonna 11.223.545,71 euroa).

25. Muut taloudelliset vastuut

Konserni teki rahoittajiensa kanssa panttaamattomuussitoumuksen toukokuussa 2003.

Muiden puolesta annetut vakuudet

Osuuskauppa Hämeenmaalla on lisäksi täytetakaustavastuu S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:n nostamiin lainoihin, ensisijaisen vakuuden ollessa yhtiön reaaliomaisuus. Yhtiön osakkaat (pl. SOK) ovat antaneet yhtiön nykyisistä ja uusista lainoista täytetakaustavastuun maksimissaan 524,5 miljoonan euron summalle. Osakkaiden (pl. SOK) osuus täytetakaustavastuun kokonaissummasta määräytyy samassa suhteessa kuin osakkaat (pl. SOK) ovat omistaneet SOK:n osuuksia yhtiön perustamishetkellä. Osuuskauppa Hämeenmaan täytetakaustavastuu em. summasta on enintään 40,4 miljoonaa euroa. Ensisijaisen vakuuden arvon oletetaan kattavan nostetun lainan määrän.

Edellä mainittuun täytetakaustavastuuseen sisältyvän nostetun päävelan jäljellä oleva kokonaismäärä 31.12.2021 oli 404,5 miljoonaa euroa, josta Osuuskauppa Hämeenmaan täytetakaustavastuu on 34,2 miljoonaa euroa.

Muut vastuusitoumukset

Osakassopimuksen mukainen sitoumus vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti Osuuskauppa Hämeenmaan vastuu S-Voima Oy:n kustannuksista sisältäen myös lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot määräytyvät markkinasähkön osalta osakkaan käyttämän energian mukaan, tuulivoiman ja ydinvoiman (ydinvoiman jatkorahoittamisesta on luovuttu 2012) osalta osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa ja aurinkosähkön osalta osakkaan hallitsemille kiinteistöille rakennettujen aurinkovoimaloiden perusteella.

S-Voima Oy:n osakkaat ovat lisäksi sopineet keskinäisestä velvollisuudesta rahoittaa yhtiön sijoituksia tuulivoiman tuotantoyhtiöihin omanpääomanehtoisesti, jolloin vastuu lähtökohtaisesti jakaantuu osakesarjoittain osakeomistuksen suhteessa. Osuuskauppa Hämeenmaan tilinpäätöshetkeen mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu omanpääomanehtoisen rajoituksen osuudesta on arviolta yhteensä 0,4 miljoonaa euroa.

26. Riskienhallinta ja johdannaissopimukset

Osuuskauppa Hämeenmaalla on sen hallituksen hyväksymä rahoitusstrategia, joka määrittelee korkoriskin ja sen hallinnan vastuut ja valtuudet, tavoitteet, suojauksen kohteet ja käytettävät instrumentit. Osuuskaupan korkosuojauksen kohteena on vaihtuvakorkoisten lainojen ja leasingsopimusten muodostama lainasalkku sekä erittäin todennäköisten tulevaisuudessa alkavien velkojen muodostama positio. Rahoitusstrategian mukaan korkoriskiä on suojattava, mikäli edellä mainittu vaihtuvakorkoisten velkojen positio ylittää 20 % konsernitaseen loppusummasta. Korkoriskiä tarkastellaan viiden vuoden strategian mukaiselle ennustetulle korolliselle velka- ja leasingsopimusmäärälle. Suojausinstrumentteina voidaan käyttää mm. koronvaihtosopimuksia ja ostettuja korko-optioita.

	Konserni		Osuuskauppa	
	2021	2020	2021	2020
Avoim johdannaispositio				
	Käyvät arvot 31.12.2021	Käyvät arvot 31.12.2020	Käyvät arvot 31.12.2021	Käyvät arvot 31.12.2020
Koronvaihtosopimukset				
Kohde-etuuden arvo	0,00	80 000 000,00	0,00	80 000 000,00
Käypä arvo	0,00	-914 954,23	0,00	-914 954,23

Osuuskauppa Hämeenmaa on käyttänyt koronvaihtosopimuksia vaihtuvakorkoisten velkojensa ja leasingsopimustensa rahavirtojen suojaamiseen. Kaikki johdannaissopimukset ovat erääntyneet vuoden 2021 aikana. 31.12.2021 konsernilla oli vaihtuvakorkoisia lainoja ja leasingsopimuksia 78,7 miljoonaa euroa, joiden korkovirtariskiä ei ole suojattu.

HALLITUKSEN ESITYS TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Hallitus ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 23 132 729,29 euroa käytetään seuraavasti:

- siirretään vararahastoon 2 000 000,00 euroa
- jätetään edellisten tilikausien ylijäämätilille 21 132 729,29 euroa.

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset

Lahdessa 16. päivänä helmikuuta 2022

Olli Vormisto
Toimitusjohtaja

Outi Hongisto

Jussi Maksimainen

Minna Patosalmi

Jussi Suomaa

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lahdessa 25. päivänä helmikuuta 2022

Panu Juonala
KHT

Otto Joki
KHT

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Osuuskauppa Hämeenmaan (y-tunnus 0910257-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2021. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emo-osuuskunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan sekä konsernin että emo-osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia konserniyrittäjistä ja emo-osuuskunnasta niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesta ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan konsernin ja emo-osuuskunnan kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emo-osuuskunta tai konserni aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää

havaitsematta, sillä väärinkäyttöön voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emo-osuuskunnan tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emo-osuuskunnan tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emo-osuuskunta tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia

siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys,

meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen

osoittaman ylijäämän käyttämisestä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emo-osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Lahdessa 25.2.2022

Panu Juonala
KHT

Otto Joki
KHT

Edustajisto

Osuuskauppa Hämeenmaan omistajien eli jäsenten ylintä päätäntävaltaa käyttää edustajisto, johon kuuluu 45 jäsentä. Edustajiston jäsenet valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan asiakasomistajien keskuudessa toimeenpantavilla vaaleilla. Edustajisto kokoontuu sääntöjen mukaan varsinaiseen kokoukseensa keväällä ja syksyllä hallintoneuvoston puheenjohtajan kutsumana hallintoneuvoston toimeksiannosta.

Edustajiston tehtäviin kuuluvat mm. tilinpäätöksen vahvistaminen, vastuuvapauden myöntäminen, hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valinta sekä sääntömuutoksista päättäminen.

Edustajiston toimikausi on neljä vuotta. Nykyisen edustajiston toimikausi on 2021–2025.

Hallintoneuvosto

Osuuskauppa Hämeenmaan hallintoneuvostoon kuuluu 23 jäsentä, joista 21 on edustajiston valitsemia. Muut kaksi ovat osuuskaupan palveluksessa olevia henkilöstön edustajia. Hallintoneuvoston toimikausi on kolme vuotta ja kunakin vuonna kolmannes jäsenistä on erovuorossa.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuskunnan

hallintoa ja toiminnan tarkoituksen toteutumista parhaalla mahdollisella tavalla. Hallintoneuvosto muun muassa valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan sekä vahvistaa osuuskaupan strategiat ja tavoitteet.

Hallitus

Osuuskauppa Hämeenmaan hallitukseen kuuluu hallituksen puheenjohtajana toimiva osuuskaupan toimitusjohtaja ja 4–6 hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Hallituksen tehtävänä on edistää ja hoitaa osuuskaupan etua ja asioita osuuskuntalain, osuuskaupan sääntöjen sekä edustajiston ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Johtoryhmä

Johtoryhmän tehtävänä on johtaa Osuuskauppa Hämeenmaan operatiivista toimintaa ja viedä strategia käytäntöön. Jokainen johtoryhmän jäsen vastaa omasta liiketoiminta- tai asiantunte-
musalueestaan.

Edustajiston jäsenet 2021–2025

Jäsenalue 1: Lahti

Forsman Juha-Pekka, seurakunnan toimistonhoitaja	Lahti
Harmaala Miina, sairaanhoitaja AMK, ensihoitaja	Lahti
Himanen Hannu, opetusneuvos	Lahti
Känkänen Kari, maanviljelijä	Lahti
Lehto Rami, kansanedustaja	Lahti
Liski Petri, näyttelijä, eläkekassan johtaja, muusikko	Lahti
Niemi Harri, liikkeenharjoittaja	Lahti
Niinistö Sari, aikuiskasvatustieteen maisteri, terveydenhoitaja	Lahti
Sairomaa Tomi, kohdevalvoja	Lahti
Salakka Helena, opinto-ohjaaja, aineenopettaja	Lahti
Tervo Jaana, myyjä, luottamusmies	Lahti
Toivonen Seppo, everstiluutnantti evp.	Lahti
Vahter Merja, kauppias, HHJ PJ	Lahti
Vartiainen Onerva, kauppatieteiden maisteri	Lahti
Viinikka Anneli, kodinhoitaja, eläkkeellä	Lahti

Jäsenalue 2: Asikkala, Padasjoki, Heinola, Hartola, Sysmä, Hollola, Kärkölä, Orimattila, Myrskylä

Aakala Seija, perushoitaja	Hollola
Fågel Jarkko, kunnanhallituksen puheenjohtaja, HHJ	Hartola
Lehtimäki Kirsi, sairaanhoitaja AMK	Heinola
Luostarinen Eino, erikoislääkäri	Asikkala
Nieminen Tero, yrittäjä, taksiautoilija	Orimattila
Perkiö Irmeli, eläkeläinen	Heinola
Ronkainen Jari, kansanedustaja	Hollola
Suominen Minna, kättilö	Hollola
Varjo Niina, terveydensuojeluinsinööri, rakennusterveysasiantuntija	Heinola
Varsaluoma Sanna, agrologi, maatalousyrittäjä	Asikkala

Jäsenalue 3: Hämeenlinna, Forssa, Janakkala, Hattula, Riihimäki, Jokioinen, Tammela, Hausjärvi, Loppi, Humppila, Ypäjä

Ahonen Antti, FM, Kokoomuksen kuntavaalipäällikkö	Hämeenlinna
Elo Irmeli, koulutuspäällikkö	Janakkala
Heinonen Timo, kansanedustaja, KM, yrittäjä	Loppi
Hirviniemi Erja, sairaanhoitaja AMK	Riihimäki
Häggmann Johanna, sairaanhoitaja	Forssa
Jokinen Hanna, lähihoitaja	Hattula
Jussila Samuel, maatalousyrittäjä	Janakkala
Kankaanmäki Päivi, fysioterapeutti, yrittäjä	Hämeenlinna
Kannisto Rita, luokanopettaja	Janakkala
Kylliäinen Kylli, vanginvartija, päihdetyöntekijä	Hämeenlinna
Laakso Sirpa, alueluottamusmies, myyjä	Hämeenlinna
Lehtonen Irmeli, sairaanhoitaja, eläkkeellä	Hämeenlinna
Lehtonen Kari-Veli, rehtori, eläkkeellä	Riihimäki

Lähde Joni, pääluottamusmies	Loppi
Mänki Marianne, agrologi, maanviljelijä	Jokioinen
Nylund Piia, koneistaja	Janakkala
Pura Eero, maanviljelijä	Tammela
Ryhtä Irkka, erikoissairaanhoitaja, eläkkeellä	Forssa
Tervatuli Riikka, myyjä	Riihimäki
Äijälä Jutta, filosofian maisteri, myyntineuvottelija	Hämeenlinna

Hallintoneuvosto 2021

Rautaoja Jarkko (pj.), toimitusjohtaja	Heinola
Sillanpää Nina (varapj.), varhaiskasvatuksen erityisopettaja	Riihimäki
Hyväkkä Sari, fysioterapeutti	Orimattila
Jormanainen Lauri, vanginvartija	Riihimäki
Jussila Sari, agrologi	Sysmä
Koskinen Outi, maaseutuyrittäjä, opettaja	Turenki
Kurki-Suonio Paula, asianajaja	Lahti
Lammi Mirja, sairaanhoitaja	Riihimäki
Lanki Tommi, liikuntatoimenjohtaja	Lahti
Lehtimäki Mikko, toimitusjohtaja	Nastola
Lepola Kaisa, sosiaalijohtaja	Forssa
Mäentalo Mika, vanhempi rikoskonstaapeli	Heinola
Oksanen Anna-Reeta, luokanopettaja	Lahti
Paulamäki Risto, luokanopettaja	Lahti
Pura Veli-Matti, maaseutuyksikön päällikkö, mv.	Tammela
Rissanen Jari, diakoni, sosionomi (AMK)	Lahti
Sieppi Päivi, ympäristöneuvontapäällikkö	Hämeenlinna
Soittila Seppo, viihdetaiteilija	Hauho
Tuomalainen Tuula, pääluottamusmies	Lahti
Tuomi Juha, nuohoojamestari	Hämeenlinna
Vainio Marjo, liikennemyymäläpäällikkö	Lahti
Valkonen Pasi, yrittäjä	Hartola
Vesala Jouko, rovasti	Lahti

Hallintoneuvosto 2022

Rautaoja Jarkko (pj.), toimitusjohtaja	Heinola
Sillanpää Nina (varapj.), varhaiskasvatuksen erityisopettaja	Riihimäki
Hyväkkä Sari, fysioterapeutti	Orimattila
Jormanainen Lauri, vanginvartija	Riihimäki
Jussila Sari, agrologi	Sysmä
Koskinen Outi, maaseutuyrittäjä, opettaja	Turenki
Kurki-Suonio Paula, asianajaja	Lahti
Lammi Mirja, sairaanhoitaja	Riihimäki
Lanki Tommi, liikuntatoimenjohtaja	Lahti
Lehtimäki Mikko, toimitusjohtaja	Nastola
Lepola Kaisa, sosiaalijohtaja	Forssa
Mäentalo Mika, vanhempi rikoskonstaapeli	Heinola

Nurmi Jari, psykologi	Hämeenlinna
Oksanen Anna-Reeta, luokanopettaja	Lahti
Paulamäki Risto, luokanopettaja	Lahti
Pura Veli-Matti, maaseutuyksikön päällikkö, mv	Tammela
Rissanen Jari, diakoni, sosionomi (AMK)	Lahti
Sieppi Päivi, ympäristöneuvontapäällikkö	Hämeenlinna
Soittila Seppo, viihdetaiteilija	Hauho
Tuomalainen Tuula, pääluottamusmies	Lahti
Vainio Marjo, liikennemyymäläpäällikkö	Lahti
Valkonen Pasi, yrittäjä	Hartola
Vesala Jouko, rovasti	Lahti

Hallitus 2021

Vormisto Olli, toimitusjohtaja (pj.)	Lahti
Hertsu Juha, aluekehityspäällikkö (3.5.2021 asti)	Lahti

Hongisto Outi, Senior Advisor (11.8.2021 alkaen)	Lahti
Maksimainen Jussi, toimitusjohtaja	Hollola
Patosalmi Minna, toimitusjohtaja	Orimattila
Suomaa Jussi, agronomi	Parola

Hallitus 2022

Vormisto Olli, toimitusjohtaja (pj.)	Lahti
Hongisto Outi, Senior Advisor	Lahti
Maksimainen Jussi, toimitusjohtaja	Hollola
Patosalmi Minna, toimitusjohtaja	Orimattila
Suomaa Jussi, agronomi	Parola

HÄMEENMAA

